Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0147

Izvješće Komisije o vladavini prava za 2025.

Rezolucija Europskog parlamenta od 29. travnja 2026. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2025. (2025/2239(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegov članak 2., članak 3. stavak 1., članak 3. stavak 3. drugi podstavak, članak 4. stavak 3. i članke 5., 6., 7., 11., 19. i 49.,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke koji se odnose na poštovanje, promicanje i zaštitu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u Uniji, uključujući članke 70., 258., 259., 260., 263., 265. i 267.,

– uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),

– uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2025. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2025. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2025)0900), i prilog toj komunikaciji koji sadrži preporuke za države članice,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[1] (Uredba o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju

[1] SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike[2] (Uredba o zajedničkim odredbama),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[3] (Financijska uredba), a posebno njezin članak 6. stavak 3.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/692 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1381/2013 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EU) br. 390/2014[4],

– uzimajući u obzir Komisijin paket prijedloga o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2028. – 2034.,

– uzimajući u obzir instrumente UN-a za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao što su Opća deklaracija o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i Konvencija o pravima osoba s invaliditetom, Deklaracija o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama, preporuke Foruma UN-a o pitanjima manjina te preporuke i izvješća Univerzalnog periodičnog pregleda UN-a, kao i sudsku praksu ugovornih tijela UN-a i posebne postupke Vijeća UN-a za ljudska prava,

– uzimajući u obzir načela Ujedinjenih naroda koja se odnose na status nacionalnih institucija (Pariška načela), donesena Rezolucijom Opće skupštine UN-a 48/134 od 20. prosinca 1993.,

– uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o borcima za ljudska prava usvojenu 1998. i Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava usvojene u lipnju 2004.,

– uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima, Europsku socijalnu povelju, sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava i Europskog odbora za socijalna prava te konvencije, preporuke, rezolucije, mišljenja i izvješća Parlamentarne skupštine, Odbora ministara, povjerenika za ljudska prava, Europske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije, Upravnog odbora za borbu protiv diskriminacije, promicanje različitosti i uključivosti, Venecijanske

---

2 SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

3 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

4 SL L 156, 5.5.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

komisije i drugih tijela Vijeća Europe,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,

– uzimajući u obzir Europsku povelju o regionalnim ili manjinskim jezicima i Okvirnu konvenciju Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina,

– uzimajući u obzir 34. opće izvješće o djelovanju Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja pri Vijeću Europe u 2024.,

– uzimajući u obzir 25. opće izvješće o radu (2024.) Skupine država protiv korupcije (GRECO), koja djeluje u okviru Vijeća Europe,

– uzimajući u obzir Memorandum o razumijevanju između Vijeća Europe i Europske unije od 23. svibnja 2007. i Zaključke Vijeća od 17. prosinca 2024. o prioritetima EU-a za suradnju s Vijećem Europe u razdoblju od 2025. do 2026.,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti odvjetničke profesije, koja je donesena 12. ožujka 2025. i otvorena za potpisivanje 13. svibnja 2025.,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2016. s preporukama Komisiji o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[6],

– uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog odluke Vijeća od 20. prosinca 2017. o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava (COM(2017)0835), donesen u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. veljače 2018. o zaštiti i nediskriminaciji manjina u državama članicama EU-a[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. ožujka 2018. o odluci Komisije o aktiviranju članka 7. stavka 1. UEU-a u pogledu situacije u Poljskoj[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. travnja 2018. o potrebi za uspostavom instrumenta europskih vrijednosti za podršku

---

5 SL L 65, 11.3.2016., str. 1., http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj.
6 SL C 215, 19.6.2018., str. 162.
7 SL C 463, 21.12.2018., str. 21.
8 SL C 129, 5.4.2019., str. 13.

organizacijama civilnog društva koje promiču temeljne vrijednosti u Europskoj uniji na lokalnoj i nacionalnoj razini[9],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija[10],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2018. o minimalnim standardima za manjine u EU-u[11],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. studenoga 2018. o potrebi za sveobuhvatnim mehanizmom EU-a za zaštitu demokracije, vladavine prava i temeljnih prava[12],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. travnja 2019. naslovljenu „Daljnje jačanje vladavine prava u Uniji – Trenutačno stanje i mogući sljedeći koraci” (COM(2019)0163),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. srpnja 2019. naslovljenu „Jačanje vladavine prava u Uniji – Nacrt za djelovanje” (COM(2019)0343),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2020. o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[13],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. studenoga 2020. o utjecaju mjera donesenih uslijed pandemije bolesti COVID-19 na demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava[14],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o građanskoj inicijativi „Paket mjera za zaštitu manjina – milijun potpisa za raznolikost u Europi” („Minority SafePack”)[15],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2021. o proglašenju EU-a prostorom slobode za osobe LGBTIQ[16],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o stanju vladavine prava u Europskoj uniji i primjeni Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o uvjetovanosti[17],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o Izvješću

---

9 SL C 390, 18.11.2019., str. 117.
10 SL C 433, 23.12.2019., str. 66.
11 SL C 363, 28.10.2020., str. 13.
12 SL C 363, 28.10.2020., str. 45.
13 SL C 395, 29.9.2021., str. 2.
14 SL C 415, 13.10.2021., str. 36.
15 SL C 445, 29.10.2021., str. 70.
16 SL C 474, 24.11.2021., str. 140.
17 SL C 67, 8.2.2022., str. 86.

Komisije o vladavini prava za 2020.[18],

– uzimajući u obzir Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća o borbi protiv korupcije, zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP i Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije te o izmjeni Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2021. o izradi smjernica za primjenu općeg režima uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[19],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a[20],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2021. naslovljenu „Jačanje demokracije te slobode i pluralizma medija u EU-u: neprikladna upotreba mjera građanskog i kaznenog prava za ušutkavanje novinara, nevladinih organizacija i civilnog društva”[21],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2021. o evaluaciji preventivnih mjera za izbjegavanje korupcije, nepravilne potrošnje i zlouporabe sredstava EU-a i nacionalnih sredstava u slučaju kriznih fondova i rashodovnih područja povezanih s krizom[22],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. ožujka 2022. o smanjenju prostora za djelovanje civilnog društva u Europi[23],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2022. o vladavini prava i posljedicama presude Suda Europske unije[24],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2021.[25],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o vladavini prava i potencijalnom odobrenju poljskog nacionalnog plana za oporavak (Mehanizam za oporavak i otpornost)[26],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o stanju

---

18 SL C 81, 18.2.2022., str. 27.
19 SL C 99, 1.3.2022., str. 146.
20 SL C 117, 11.3.2022., str. 88.
21 SL C 205, 20.5.2022., str. 2.
22 SL C 251, 30.6.2022., str. 48.
23 SL C 347, 9.9.2022., str. 2.
24 SL C 347, 9.9.2022., str. 168.
25 SL C 479, 16.12.2022., str. 18.
26 SL C 493, 27.12.2022., str. 108.

temeljnih prava u Europskoj uniji tijekom 2020. i 2021.[27],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija[28],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2022. o rastućem broju zločina iz mržnje protiv LGBTIQ+ osoba diljem Europe u svjetlu nedavnog homofobnog ubojstva u Slovačkoj[29],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. studenoga 2022. o rasnoj pravdi, nediskriminaciji i borbi protiv rasizma u EU-u[30],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2022. o procjeni poštovanja uvjeta vladavine prava u Mađarskoj u skladu s Uredbom o uvjetovanosti i trenutačnu situaciju u pogledu mađarskog plana za oporavak i otpornost[31],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. ožujka 2023. o Izvješću o vladavini prava za 2022. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji[32],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2023. o institucijskim odnosima između EU-a i Vijeća Europe[33],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2023. o povredama vladavine prava i temeljnih prava u Mađarskoj i zamrznutim sredstvima EU-a[34],

– uzimajući u obzir izvješće svojeg Istražnog odbora za ispitivanje uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA) i svoju Preporuku Vijeću i Komisiji od 15. lipnja 2023. nakon ispitivanja navodnih kršenja i nepravilnosti pri primjeni prava Unije u pogledu uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor[35],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. srpnja 2023. o izbornom

---

27 SL C 125, 5.4.2023., str. 80.
28 SL C 125, 5.4.2023., str. 463.
29 SL C 149, 28.4.2023., str. 22.
30 SL C 161, 5.5.2023., str. 10.
31 SL C 167, 11.5.2023., str. 74.
32 SL C 341, 27.9.2023., str. 2.
33 SL C, C/2023/442, 1.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj.
34 SL C, C/2023/1223, 21.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
35 SL C, C/2024/494, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

pravu, istražnom odboru i vladavini prava u Poljskoj[36],

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 6. prosinca 2023. naslovljenu „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje” (JOIN(2023)0051),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji – godišnje izvješće za 2022. i 2023.[37],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o proširenju popisa područja kriminaliteta u EU-u na govor mržnje i zločine iz mržnje[38],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. veljače 2024. naslovljenu „Izvješće o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2023.”[39],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. veljače 2024. o produbljenju integracije EU-a s obzirom na buduće proširenje[40],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija)[41],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. travnja 2024. o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Mađarske radi jačanja vladavine prava i proračunske posljedice[42],

– uzimajući u obzir zaključenje postupka iz članka 7. stavka 1. UEU-a u vezi s Poljskom, kako je Komisija najavila 29. svibnja 2024., nakon koraka koje je Poljska poduzela kako bi ponovno postigla usklađenost sa standardima vladavine prava EU-a,

– uzimajući u obzir Zaključke Europskog vijeća od 27. lipnja 2024.,

---

36 SL C, C/2024/3995, 17.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
37 SL C, C/2024/5739, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.
38 SL C, C/2024/5733, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
39 SL C, C/2024/6743, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
40 SL C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
41 SL L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
42 SL C, C/2025/3705, 17.9.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3705/oj.

uključujući plan za budući rad na unutarnjim reformama,

– uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024 (JOIN(2020)0005), koji je produljen do 2027.,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 10. listopada 2024. naslovljeno „Financiranje promicanja, zaštite i provedbe temeljnih prava – Godišnje izvješće o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima za 2024.” (COM(2024)0456),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. svibnja 2025. o unaprijeđenom dugoročnom proračunu Unije u svijetu koji se mijenja[43],

– uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Vijeća kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034. i koji je Komisija donijela 16. srpnja 2025. (COM(2025)0571),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. listopada 2025. naslovljenu „Unija jednakosti: strategija o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030.”,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. studenoga 2025. naslovljenu „Komunikacija o politici proširenja EU-a za 2025.” (COM(2025)0690) i popratne radne dokumente službi Komisije (Paket za proširenje od 4. studenoga 2025.),

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 12. studenoga 2025. naslovljenu „Europski štit za zaštitu demokracije: za jača i otpornija demokratska društva” (JOIN(2025)0791),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2025. naslovljenu „Strategija EU-a za civilno društvo” (COM(2025)0790),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2025. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija[44],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. prosinca 2025. o provedbi režima uvjetovanosti u pogledu vladavine prava[45],

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. siječnja 2026.

---

43 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0090.
44 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0283.
45 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0343.

naslovljenu „Unija jednakosti: Strategija za borbu protiv rasizma 2026. – 2030.” (COM(2026)0012),

– uzimajući u obzir tematska izvješća Europskog revizorskog suda od 17. prosinca 2024. o izvršavanju zakonodavstva EU-a (28/2024), od 22. veljače 2024. o vladavini prava u EU-u (03/2024) i od 10. siječnja 2022. o potpori EU-a vladavini prava na zapadnom Balkanu (01/2022), njegov pregled od 28. veljače 2024. o izvješćivanju Komisije o vladavini prava (02/2024) i tematsko izvješće o transparentnosti financiranja sredstvima EU-a dodijeljenim nevladinim organizacijama (11/2025) te preporuke iz navedenih izvješća,

– uzimajući u obzir političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju za razdoblje 2024. – 2029., koje je tadašnja kandidatkinja za predsjednicu Komisije Ursula von der Leyen predstavila Parlamentu 18. srpnja 2024., govor predsjednice Komisije u Europskom parlamentu od 10. rujna 2025. o stanju Unije i komunikaciju Komisije od 21. listopada 2025. naslovljenu „Program rada Komisije za 2026.” (COM(2025)0870),

– uzimajući u obzir istraživanja Eurobarometra iz 2024. i 2025.,

– uzimajući u obzir zaključke istraživanja Flash Eurobarometar 569 iz rujna 2025. o izazovima i prioritetima EU-a,

– uzimajući u obzir izvješća, istraživanja i mišljenja Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA),

– uzimajući u obzir podnesak Agencije Europske unije za temeljna prava upućen Komisiji u kontekstu pripreme za Izvješće o vladavini prava za 2025.,

– uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 2. travnja 2025. naslovljeno „Lokalna i regionalna perspektiva u provedbi vladavine prava u Europskoj uniji”,

– uzimajući u obzir izvješće Klinike za vladavinu prava Instituta za demokraciju Srednjoeuropskog sveučilišta naslovljeno „Rule of Law beyond the EU Member States – Assessing the Union’s Performance 2025” (Vladavina prava koja nadilazi države članice EU-a: procjena uspješnosti Unije za 2025.),

– uzimajući u obzir studiju koju je zatražio Odbor za proračune pod nazivom „The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context” (Instrumenti za zaštitu proračuna EU-a od povreda vladavine prava:

Uredba o uvjetovanosti u kontekstu)[46],

– uzimajući u obzir svoje rezolucije o povredama demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u državama članicama,

– uzimajući u obzir izvješća s povratnim informacijama, izvješća o misijama, pisana pitanja i odgovore Skupine za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava (DRFMG)[47],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenja Odbora za pravna pitanja i Odbora za proračune te mišljenje Pododbora za ljudska prava,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (A10-0091/2026),

A. budući da se EU temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, koje su utvrđene u članku 2. UEU-a te koje se odražavaju u Povelji i koje su uvrštene u međunarodne sporazume o ljudskim pravima; budući da je Povelja dio primarnog zakonodavstva EU-a; budući da su te vrijednosti zajedničke svim državama članicama te da ih EU i svaka država članica pojedinačno trebaju dosljedno poštovati i aktivno promicati u svim svojim unutarnjim i vanjskim politikama; budući da bi države članice trebale osigurati da ne dolazi do nazadovanja u zaštiti vrijednosti uvrštenih u članak 2. UEU-a; budući da svako ugrožavanje tih vrijednosti predstavlja sustavnu prijetnju pravima i slobodama ljudi koji žive u EU-u;

B. budući da je člankom 49. UEU-a predviđeno da svaka europska država koja podnosi zahtjev za članstvo u Europskoj uniji mora poštovati vrijednosti iz članka 2. UEU-a te se mora obvezati na njihovo promicanje; budući da pristupanje EU-u mora ostati proces koji je strogo utemeljen na zaslugama i ispunjenju Kopenhaških kriterija, posebno onih kojima se jamči poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava; budući da je Kopenhaškim kriterijima utvrđeno da se ta načela ne mogu zanemariti niti ponovno tumačiti nakon pristupanja; budući da to poštovanje zahtjeva i progresivno

---

46 Rubio, E. i dr., „The tools for protecting the EU budget from breaches of the rule of law: the Conditionality Regulation in context”, Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel za proračunska pitanja, travanj 2023.

47 Za sve aktivnosti praćenja DRFMG-a vidjeti: za prethodni mandat: https://www.europarl.europa.eu/committees/hr/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662, a za aktualni mandat: https://www.europarl.europa.eu/committees/en/working-group-democracy-rule-of-law-and-/product-details/20241205CDT13884.

usklađivanje s politikama i stajalištima EU-a, uključujući njegovu zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, a posebno s njegovim pristupom koji se temelji na ljudskim pravima;

C. budući da vladavina prava, temeljna prava, funkcioniranje demokratskih institucija, reforma javne uprave i gospodarski kriteriji čine temeljna pitanja u procesu pristupanja EU-u; budući da su vjerodostojne reforme i nepovratan napredak u tim područjima ključni za osiguravanje jednakosti pred zakonom i stvarnog uživanja temeljnih prava;

D. budući da bi u skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 27. lipnja 2024. unutarnje reforme trebale napredovati usporedno s procesom proširenja kako bi se osiguralo da su politike EU-a prikladne za budućnost;

E. budući da bi položaj pripadnika manjina trebalo redovito pratiti i predstaviti u izvješću o vladavini prava;

F. budući da bi EU u okviru svojih nadležnosti trebao poštovati i aktivno štititi socijalna i temeljna prava na kojima je izgrađen; budući da se trajni propusti u zaštiti ekonomskih i socijalnih prava, uključujući pravo na poštene i pravične radne uvjete, socijalnu sigurnost i zaštitu, pristup zdravstvenoj skrbi i obrazovanju, potporu za pristup odgovarajućem stanovanju i načelo nediskriminacije, moraju smatrati ozbiljnom prijetnjom vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a;

G. budući da se EU u 2025. suočio s ozbiljnim izazovima i nazadovanjem demokracije u svojim državama članicama u pogledu zaštite vladavine prava, demokracije i temeljnih prava, koji su međusobno neodvojivo povezani; budući da se u Izvješću o vladavini prava za 2025. utvrđuju strukturne slabosti u pravosudnim sustavima, provedbi borbe protiv korupcije, javnim službama, upravljanju medijima te sustavu provjere i ravnoteže, a istodobno se potvrđuje pozitivan trend u nekoliko država članica i pokazuje da se godišnjim ciklusom vladavine prava i dalje potiče i podupire napredak;

H. budući da Agencija Europske unije za temeljna prava u svojem Izvješću o temeljnim pravima za 2025.[48] ističe da geopolitičke promjene te zakonodavna i društvena kretanja stvaraju pritisak na temeljna prava u EU-u, da politika identiteta koja izaziva razdor ima ulogu u povećanju razine rasizma i mržnje, zbog čega trpe osobe različitog etničkog podrijetla i vjerske zajednice; budući da je u izvješću također navedeno da se govor mržnje i štetni sadržaji i dalje nekontrolirano šire na internetu, da bi brze digitalne promjene i razvoj umjetne inteligencije mogli pogoršati postojeće nejednakosti te da gubitak života tisuća ljudi na moru i navodi o lošem postupanju

---

48 Agencija Europske unije za temeljna prava, „Izvješće o temeljnim pravima za 2025.”, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2025.

na granicama izazivaju zabrinutost u pogledu postupanja prema tražiteljima azila i migrantima; budući da ti trendovi ugrožavaju demokratske vrijednosti i jednakost te predstavljaju rizik za temeljna prava ljudi te da se neki ljudi u EU-u i dalje suočavaju s financijskim poteškoćama u kontinuiranim izazovnim socioekonomskim uvjetima, koji nesrazmjerno utječu na osobe koje su već izložene riziku od siromaštva i pogoršavaju postojeće nejednakosti za skupine u nepovoljnom položaju; budući da je, unatoč izazovima u 2024., došlo do pozitivnih pomaka, kao što je zakonodavstvo EU-a kojim se uređuju internetski prostori i umjetna inteligencija, čime se nastoji osigurati digitalno okruženje u kojem se poštuju temeljna prava;

I. budući da, unatoč opetovanim pozivima na donošenje korektivnih mjera, u državi članici protiv koje su pokrenuti postupci iz članka 7. stavka 1. UEU-a već dugo postoje zabrinutosti zbog sustavne koncentracije političkih ovlasti te slabljenja sustava institucijske provjere i ravnoteže te neovisnih nadzornih tijela;

J. budući da se, unatoč sve većem pritisku na prostor za građansko djelovanje u cijelom EU-u, u Izvješću o vladavini prava za 2025. ne odražava na odgovarajući način ozbiljnost tog pritiska, kao niti povezane strukturne prijetnje, te budući da su donesene tek ograničene preporuke; budući da se u izvješću ne rješavaju na odgovarajući način trajne zabrinutosti u pogledu neovisnosti pravosuđa, slobode medija, korupcije te sustava provjere i ravnoteže u određenim državama članicama;

K. budući da Komisija u nekoliko država članica nije na sveobuhvatan način uzela u obzir ograničenja slobode okupljanja, pristupa informacijama, integriteta izbora i diskriminaciju;

L. budući da je Sud EU-a u predmetu C-713/23 utvrdio da je za potrebe prava koja se dodjeljuju pravnim poretkom EU-a država članica dužna priznati brak između dva građana ili građanke Unije istog spola zakonito sklopljen u drugoj državi članici u kojoj su se koristili slobodom kretanja i boravka; budući da je Sud EU-a utvrdio da je odbijanje takvog priznavanja protivno pravu EU-a jer se njime povređuje pravo na slobodu kretanja i boravka i temeljno pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života;

M. budući da, prema indeksima slobode medija, opasna bliskost informativnih medija i osoba na vlasti u EU-u dovodi do netransparentne i nejednake raspodjele sredstava za državno oglašavanje; budući da u medijskom okruženju prevladavaju sukobi interesa, a ako se regionalne kuće odupiru pritisku, suočavaju se sa strateškim tužbama usmjerenima protiv javnog djelovanja, zbog kojih gube financijska sredstva; budući da se pojavljuju znakovi nade, što je vidljivo iz činjenice da se neki medijski sektori oporavljaju nakon smanjenja pravnih pritisaka, dok drugi pokazuju pozitivan gospodarski zamah, a nekoliko njih postiže visoke razine slobode

medija;

N. budući da se u nekoliko država članica novinari i dalje suočavaju s kampanjama ocrnjivanja, zlonamjernim tužbama, zastrašivanjem i prijetnjama, što dovodi do straha i autocenzure te slabljenja prava javnosti na informiranje; budući da su neki novinari prisiljeni živjeti pod policijskom zaštitom;

O. budući da je Istražni odbor za ispitivanje uporabe Pegasusa i jednakovrijednog špijunskog softvera za nadzor (PEGA) utvrdio da su takvi alati nezakonito primijenjeni u nekoliko država članica protiv novinara, civilnog društva, odvjetnika, pripadnika oporbe i dužnosnika; budući da je zabilježio teške slučajeve kršenja privatnosti, zaštite podataka i slobode izražavanja te upozorio da takva praksa predstavlja sustavnu prijetnju demokraciji i temeljnim pravima u EU-u; budući da upotreba tehnologija špijunskog softvera za nadzor, kao što su Predator, Pegasus i Paragon Graphite, protiv novinara u EU-u i dalje predstavlja ozbiljan problem;

P. budući da postoji mogućnost da su pojedina kršenja temeljnih prava povezana s upotrebom određenih sredstava EU-a u nekim državama članicama, posebno u području uvjeta prihvata za tražitelje azila, institucionalizacije osoba s invaliditetom i djece te određenih projekata za obnovu gradova, stanovanje i obrazovanje[49]; budući da su određena sredstva EU-a možda usmjerena u korist društava povezanih s intruzivnim tehnologijama za nadzor[50]; budući da bi trebalo ojačati upravljanje sredstvima EU-a i nadzor nad njima kako bi se spriječila takva kršenja i osigurala potpuna usklađenost sa zaštitnim mjerama predviđenima pravom EU-a;

Q. budući da je izražena zabrinutost[51] u pogledu mjera ograničavanja

---

49 Bridge EU, „1.1 Billion Euros, 63 Projects, Six Countries, One Pattern: How EU Funds Violate Fundamental Rights” (1,1 milijarda EUR, 63 projekta, šest zemalja, jedan obrazac: kako se sredstvima EU-a krše temeljna prava) (Bridge EU 2025.).

50 Business & Human Rights Resource Centre, „EU: 39 Members of the European Parliament from 4 political groups call for answers regarding taxpayer funding fuelling spyware” (39 zastupnika u Europskom parlamentu iz četiriju klubova zastupnika traži odgovore o financiranju špijunskog softvera novcem poreznih obveznika), mrežno mjesto Business & Human Rights Resource Centre (1. listopada 2025.).

51 Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava (OHCHR), „European Union: Restrictive measures against academics negatively impact human rights, say UN experts” (Europska unija: stručnjaci za ljudska prava tvrde da mjere ograničavanja protiv akademske zajednice negativno utječu na ljudska prava), mrežno mjesto Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, 26. siječnja 2026.

EU-a uvedenih Odlukom (ZVSP) 2024/2643[52] i Uredbom Vijeća (EU) 2024/2642[53], osobito u pogledu njihova mogućeg učinka na prava pojedinaca, uključujući novinare, te potrebe da se osigura da se takve mjere primjenjuju u skladu sa zahtjevom proporcionalnosti na temelju prava EU-a, uz poštovanje pravičnog postupka, sudskog nadzora i odgovarajućih pravnih zaštitnih mjera, u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava;

R. budući da su građani EU-a i dalje ozbiljno zabrinuti zbog korupcije, što je vidljivo iz istraživanja Eurobarometra o korupciji za 2025.[54]; budući da 69 % ispitanika smatra da je korupcija raširena u njihovim zemljama, a njih 51 % smatra da je raširena u političkim strankama; budući da ispitanici obuhvaćeni istraživanjem uvelike odbacuju koruptivne prakse, pri čemu njih 71 % smatra da ni u kojem slučaju nije prihvatljivo činiti usluge u zamjenu za pogodnosti od javnih tijela, njih 74 % odbacuje davanje darova, dok 80 % ispitanika odbacuje davanje novca kako bi steklo takve pogodnosti; budući da 5 % ispitanika navodi da je u proteklih 12 mjeseci doživjelo korupciju ili joj je svjedočilo, no prijavio ju je tek svaki peti takav ispitanik, te da manje od polovine ispitanika zna gdje prijaviti slučaj korupcije;

S. budući da Skupina država protiv korupcije (GRECO), koja djeluje u okviru Vijeća Europe, u svojem 25. općem izvješću o radu ističe da su temeljne reforme ključne za jačanje neovisnosti pravosuđa, tijela kaznenog progona i tijela za izvršavanje zakonodavstva, kao i za obnavljanje povjerenja u javne institucije, političko vodstvo, pravosuđe i tijela za izvršavanje zakonodavstva, što iziskuje neprestanu borbu protiv korupcije, jači i neovisan nadzor, pouzdan i uravnotežen okvir za upravljanje interakcijama osoba na najvišim izvršnim funkcijama s lobistima i trećim stranama koje utječu na javno donošenje odluka te primjenu standarda „kružnih vrata”, nepokolebljivu predanost transparentnosti, odgovornosti i temeljnim demokratskim vrijednostima kojima se poštuju pravda i integritet; budući da su potrebne daljnje mjere kojima bi se osiguralo da su zakoni o pravu na pristup informacijama sveobuhvatni te da se djelotvorno primjenjuju i proaktivno provode;

T. budući da su integritet izbora, jednako pravo glasa i istinsko političko natjecanje ključne sastavnice vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a i da se ta pitanja moraju sustavno rješavati u okviru

---

52 Odluka Vijeća (ZVSP) 2024/2643 od 8. listopada 2024. o mjerama ograničavanja s obzirom na destabilizirajuće aktivnosti Rusije (SL L, 2024/2643, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2643/oj).

53 Uredba Vijeća (EU) 2024/2642 od 8. listopada 2024. o mjerama ograničavanja s obzirom na destabilizirajuće aktivnosti Rusije (SL L, 2024/2642, 9.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2642/oj).

54 Europska komisija, „Posebno istraživanje Eurobarometra br. 561: Stavovi građana prema korupciji u EU-u 2025.”, srpanj 2025.

praćenja vladavine prava u državama članicama, kao i u zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama;

U. budući da je u 34. općem izvješću Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja pri Vijeću Europe izražena ozbiljna zabrinutost o znatnom povećanju prenapučenosti zatvora, posebno u određenim državama članicama, što u potpunosti ugrožava funkcioniranje zatvora i potencijalno izlaže zatvorenike neljudskom i ponižavajućem postupanju jer prenapučenost dovodi do lošijih životnih uvjeta, veće napetosti i nasilja te smanjenja korisnih aktivnosti i slabije pripreme zatvorenika za povratak u zajednicu;

V. budući da, prema podacima[55] Agencije Europske unije za temeljna prava i Vijeća Europe, nedostatna zdravstvena skrb, ograničeni pristup potpori mentalnom zdravlju i sve veći broj samoubojstava u zatvorima i dalje izazivaju ozbiljnu zabrinutost u zatvorima u nekoliko država članica; budući da samoubojstva i samoozljeđivanje ukazuju na trajne i ozbiljne probleme u sustavima pritvora; budući da je posebnu pozornost potrebno pridati u ustanovama za maloljetnike, u kojima nedostatak dostatne psihološke skrbi, obrazovanja i mjera reintegracije izlaže maloljetnike daljnjoj traumi i isključenosti;

W. budući da neprovođenje ili djelomična provedba i stalna kašnjenja pri provedbi presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava nisu izolirani slučajevi, nego odražavaju trajne probleme u nekoliko država članica i opetovane probleme u drugim državama članicama;

X. budući da Europska mreža za provedbu i Međunarodno izvješćivanje o demokraciji ističu činjenicu da se nedostaci u provedbi na razini Suda EU-a i ESLJP-a uvelike odnose na ista područja, odnosno na neovisnost pravosuđa i pristup pravosuđu, azil i migracije, uvjete zadržavanja, ravnopravnost i podatke/nadzor; budući da su u određenim državama članicama zabilježeni pozitivni međusektorski pomaci, što pokazuje da su usklađenost i napredak mogući ako postoji jasna politička volja i istinska predanost pridržavanju presuda

---

55 Agencija Europske unije za temeljna prava, „Baza podataka o kaznenom pritvoru za razdoblje 2015. – 2022.”, mrežno mjesto Agencije Europske unije za temeljna prava; Aebi, M.F. i Cocco, E. „SPACE I – 2024 – Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations” (SPACE I – 2024. – Godišnja kaznena statistika Vijeća Europe: Broj zatvorenika), Vijeće Europe, 2025.; Svjetska zdravstvena organizacija, „Status report on prison health in the WHO European Region 2022” (Izvješće o zdravstvenom stanju zatvorenika u europskoj regiji SZO-a za 2022.), Regionalni ured SZO-a za Europu, Kopenhagen, 2023.

međunarodnih sudova u svrhu poštovanja vladavine prava[56];

Y. budući da dezinformacije, algoritamska manipulacija i nedovoljna transparentnost internetskih platformi ugrožavaju demokratsku raspravu te da se ti rizici nastoje otkloniti provedbom Akta o digitalnim uslugama[57];

Z. budući da se preporukama pod naslovom „Druga institucijska pitanja povezana sa sustavom provjere i ravnoteže” pridaje ograničena pozornost, što izaziva dodatnu zabrinutost, s obzirom na to da je to tematsko područje vrlo široko i obuhvaća velik broj pitanja;

AA. budući da, iako se s vremenom poboljšala, metodologija primijenjena u godišnjem izvješću o vladavini prava i dalje se ne koristi uvijek jasnim i operativnim referentnim vrijednostima za procjenu država članica u okviru svakog stupa, što otežava usporedbu uvjeta među državama članicama i osiguravanje jedinstvenih standarda te može dovesti do slabljenja pouzdanosti izvješća o vladavini prava kao mehanizma ranog upozoravanja i preventivnog mehanizma;

AB. budući da, prema analizi vladavine prava za 2025. koju je provela organizacija Liberties EU[58], od 2022. oko jedne trećine svih država članica nije ostvarilo nikakav ili je ostvarilo neznatan napredak u provedbi preporuka Komisije; budući da u devet zemalja i dalje nije provedeno pet do osam preporuka; budući da je 2025. ocijenjeno da u pogledu 61 % preporuka od 2022. nije ostvaren nikakav ili je ostvaren neznatan napredak; budući da su 93 % svih preporuka Komisije iz 2025. preporuke koje su ponovljene iz prethodnih godina (od kojih je 71 % prvi put izneseno još 2022.), dok je 2025. uvedeno tek devet novih preporuka; budući da se tek za 6 % preporuka može smatrati da je potpuno provedeno u 2025.;

AC. budući da je Skupina za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava (DRFMG) u sklopu Odbora Parlamenta za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove ovlaštena za praćenje povreda demokracije, vladavine prava i temeljnih prava te za borbu protiv korupcije u EU-u; budući da DRFMG već više od sedam godina ocjenjuje stanje vladavine prava, demokracije i temeljnih prava u

---

56 Europska mreža za provedbu i Međunarodno izvješćivanje o demokraciji, „Justice Delayed and Justice Denied – Non-implementation of European Courts Judgments and the Rule of Law” (Pravda koja kasni i uskraćena pravda: Neprovedba presuda europskih sudova i vladavine prava), 2025.

57 Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

58 Unija za građanske slobode za Europu, „European Commission’s Rule of Law Report 2025 – Gap Analysis” (Izvješće Europske komisije o vladavini prava za 2025. – Analiza nedostataka).

cijelom EU-u na posebnim sastancima o državama članicama i horizontalnim pitanjima te ad hoc izaslanstvima; budući da je praćenje tehnički postupak kojim se jačaju sustavi integriteta i povećava institucionalna otpornost te treba ostati slobodan od političkog utjecaja; budući da je, unatoč tome što je ugrađena u parlamentarni okvir, Skupina za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava već dugo predana održavanju neovisnosti od interesa političkih stranaka i tome da temelji svoje procjene na postojećim standardima i prosudbi zasnovanoj na dokazima te je pružila vrijedan doprinos EU-ovu radu na vladavini prava;

AD. budući da Komisija u svojem programu rada za 2026. napominje potrebu za integriranim godišnjim ciklusom praćenja vladavine prava sa zajedničkim ritmom, jasnim ključnim etapama te aktivnim doprinosom svih institucija EU-a; budući da je poštovanje vladavine prava i dalje nužno za zaštitu svih fondova EU-a;

AE. budući da je Parlament u više navrata pozvao na uspostavljanje snažnije veze između poštovanja vladavine prava i pristupa sredstvima EU-a, uključujući jačanjem veza između preporuka iz njegovih godišnjih izvješća o vladavini prava i financijske potpore iz proračuna EU-a; budući da je Komisija u nekoliko navrata preuzela obveze s tim ciljem, među ostalim u govoru o stanju Unije koji je predsjednica Komisije Ursula von der Leyen održala 10. rujna 2025.;

AF. budući da primjena instrumenata u području vladavine prava mora ostati nepristrana i temeljiti se isključivo na utvrđivanju činjenica i pravnom obrazloženju, bez politizacije ili političkog pregovaranja;

AG. budući da je nezavisna odvjetnica Ćapeta u svojem mišljenju od 5. lipnja 2025. u predmetu C-769/22 zaključila da članak 2. UEU-a može poslužiti kao zasebna pravna osnova za postupke zbog povrede u slučajevima u kojima je negiranje vrijednosti temeljni uzrok drugih povreda prava EU-a te je predložila da Sud Europske unije proglasi da je donošenjem Zakona LXXIX iz 2021. Mađarska povrijedila Direktivu o elektroničkoj trgovini[59], Direktivu o uslugama[60],

---

59 Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine („Direktiva o elektroničkoj trgovini”) (SL L 178, 17.7.2000., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

60 Direktiva 2006/123/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/123/oj).

Direktivu o audiovizualnim medijskim uslugama[61], Opću uredbu o zaštiti podataka[62], članak 56. UFEU-a, članke 1. i 7., članak 8. stavak 2. i članke 11. i 21. Povelje te članak 2. UEU-a;

AH. budući da bi se u godišnjem izvješću Komisije o vladavini prava trebale nastaviti ocjenjivati države članice i zemlje kandidatkinje; budući da bi se usklađenost institucija, tijela, ureda i agencija EU-a s vladavinom prava trebala i dalje osiguravati pravosudnim sustavom EU-a i nadzorom Europskog ombudsmana; budući da bi se u izvješću Komisije o vladavini prava također trebala transparentno ocijeniti usklađenost institucija, tijela, ureda i agencija EU-a sa standardima u području vladavine prava, čime bi se omogućilo učinkovitije rješavanje nedostataka u institucijama EU-a i povećala vjerodostojnost EU-a podvrgavanjem njegovih institucija nadzoru;

AI. budući da države članice moraju osigurati da su njihove nacionalne institucije za ljudska prava osnovane i akreditirane potpuno u skladu s Pariškim načelima UN-a te da djeluju na taj način; budući da su neovisnost, pluralizam, financijska sigurnost, odgovarajući resursi, učinkovit mandat i zakonske ovlasti nacionalnih institucija za ljudska prava neophodni za njihovu misiju učinkovitog promicanja i zaštite temeljnih prava te praćenja standarda u području vladavine prava i funkcioniranja demokratskog sustava provjere i ravnoteže; budući da bi države članice trebale biti pozvane štititi nacionalne institucije za ljudska prava od političkog upletanja;

Pravosudni sustavi

1. ponovno potvrđuje da se vladavina prava temelji na obvezujućoj prirodi prava za sva javna tijela i na djelotvornom pravu pristupa neovisnom i nepristranom sudu za svaku osobu te da su te dvije dimenzije neodvojive i da se uzajamno osnažuju;

2. ističe da je pravedno i pristupačno pravosuđe temeljno načelo vladavine prava koje zahtijeva neovisno pravosuđe; ponovno ističe da je jednak pristup pravosuđu za sve građane neophodan;

3. naglašava važnost neovisnih pravosudnih sustava i pristupa besplatnoj pravnoj pomoći za osiguravanje jednakog pristupa

---

61 Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

62 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

pravosuđu; ponavlja da su za poboljšanje pravosudnih sustava ključni dostatni resursi, uključujući infrastrukturu i osoblje;

4. poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da poduzmu potrebne mjere kako bi osigurale strukturno neovisne, učinkovite i nepristrane pravosudne sustave, kao i pristup besplatnoj pravnoj pomoći, u skladu sa svojim obvezama na temelju prava EU-a i nacionalnog prava, čime bi se zajamčio jednak pristup pravosuđu za sve, što je ključno kako bi građani mogli ostvariti svoja prava, suzbiti diskriminaciju i pozvati donositelje odluka na odgovornost; ponovno ističe da su potrebne konkretne mjere za poboljšanje tog pristupa, posebno za marginalizirane i ranjive skupine;

5. naglašava da su za jamčenje neovisnosti pravosuđa i učinkovitog pristupa pravosuđu potrebni barem automatizirani i nasumični sustavi dodjele predmeta s usko definiranim osnovama za odstupanje koje se mogu preispitati; transparentni, pravno utemeljeni i depolitizirani postupci imenovanja i promaknuća, čime se osigurava da pravosudna vijeća ili jednakovrijedna tijela pretežno sastoje od članova koje biraju njihovi kolege, u skladu sa standardima Venecijanske komisije, te da izvršna vlast ne može provoditi diskrecijsku kontrolu nad imenovanjima, među ostalim u predsjedništvima sudova i vrhovnim sudovima; stabilna i objektivna pravila o naknadama za pravosudne dužnosnike; odgovarajući resursi, uključujući financiranje, infrastrukturu i kvalificirano osoblje;

6. podsjeća da su pouzdani nacionalni pravni sustavi u državama članicama, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama neophodni s obzirom na to da se Komisija oslanja na nacionalna pravosudna tijela za provedbu prava EU-a i da su oni ključni za pravosudnu suradnju u cijelom EU-u i poticanje uzajamnog povjerenja;

7. napominje da je Komisija zaključila da postoje strukturni izazovi u pogledu poboljšanja učinkovitosti, dostupnosti i kvalitete pravosuđa u nekim državama članicama te zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama; naglašava da je potrebno poboljšati praćenje tih izazova, posebno u zemljama koje su u naprednoj fazi pristupnog procesa; čvrsto vjeruje da je osposobljavanje jedan od ključnih čimbenika kojima se jamči neovisnost sudaca, kao i kvaliteta i učinkovitost pravosudnog sustava; poziva države članice da ulože u pravosudno osposobljavanje, digitalizaciju, pravnu pomoć i pristup pravosuđu za marginalizirane i ranjive skupine; potiče države članice da sucima osiguraju prilike za usavršavanje; čvrsto smatra da bi osposobljavanje trebalo biti multidisciplinarno; ponavlja da su odgovarajući resursi, uključujući financiranje, infrastrukturu i kvalificirano osoblje, ključni za učinkovitost i poboljšanje pravosudnih sustava; naglašava iznimnu važnost snažne potpore EU-

a u tom području;

8. poziva države članice da iskoriste mogućnosti koje nudi digitalizacija kako bi omogućile pojednostavnjenje, poboljšanje učinkovitosti i pristupačnosti, uštede vremena i smanjenje troškova skladištenja podataka;

9. ističe ozbiljne probleme povezane s političkim utjecajem nad imenovanjem sudaca, stegovnim vijećima, promaknućima i dodjelom predmeta, među ostalim u okviru novouspostavljenih pravosudnih struktura kojima se zaobilaze postojeće zaštitne mjere i olakšava upletanje izvršne vlasti, posebno u Mađarskoj;

10. podsjeća da je iz Izvješća o vladavini prava za 2025. vidljivo da u Mađarskoj i dalje postoje brojni duboko ukorijenjeni nedostaci utvrđeni prethodnih godina, odnosno da se neovisnost pravosuđa i dalje dovodi u pitanje, da državnom odvjetništvu i dalje nedostaju snažne zaštitne mjere protiv političkog utjecaja, da su zakonodavni postupci i dalje netransparentni uz ograničeno javno savjetovanje te da napori za obranu slobode medija, pluralizma i prostora za građansko djelovanje nisu polučili značajne rezultate;

11. naglašava potrebu za nepristranošću sudaca; podsjeća da se imenovanje i promaknuće sudaca mora određivati isključivo na temelju njihovih kvalifikacija jer su suci od presudne važnosti za jamčenje neovisnosti pravosuđa; podsjeća da kriteriji za predlaganje kandidata i njihovo imenovanje na visoke sudačke položaje moraju biti potpuno transparentni te bez neprimjerenog političkog ili vanjskog upletanja, podsjeća da se transparentni i nepristrani postupci također moraju primjenjivati na razrješenje sudaca; poziva Komisiju da prati i osigura da države članice u potpunosti poštuju načelo zabrane regresije, kako je pojašnjeno sudskom praksom Suda Europske unije, osobito u pogledu imenovanja sudaca, kako bi se spriječilo nazadovanje u području neovisnosti pravosuđa;

12. podsjeća da je potrebno zajamčiti autonomiju službe tužiteljstva, čime bi se spriječilo svako političko upletanje u njegov rad; poziva države članice da dodatno ojačaju zaštitne mjere za osiguravanje nepristranosti tužitelja, s obzirom na različite strukture nacionalnih javnih tužiteljstava; potiče ih da provode reforme u skladu s preporukama iz Izvješća o vladavini prava za 2025., uključujući pojačanu zaštitu neovisnosti pravosuđa i autonomiju tužitelja u kontekstu parlamentarnih istraga te mjere kao što su razdvajanje mandata glavnog tužitelja od mandata vlade; poziva Komisiju da preispita reforme provedene u tom pogledu i da prati njihovu djelotvornost; poziva na provedbu reformi stegovnih postupaka za suce i tužitelje kako bi se spriječilo da ih politička tijela upotrebljavaju za vršenje kontrole nad pravosuđem te kako bi se osiguralo da ih provode neovisna tijela;

13. osuđuje zlouporabu pravosudnog sustava u političke svrhe, uključujući progon političkih protivnika i upletanje u istrage korupcije; naglašava da politički motivirani kazneni progoni smanjuju povjerenje javnosti u ustavna načela i standarde EU-a; ističe važnost jamčenja autonomije i neovisnosti službe tužiteljstva, čime bi se spriječilo političko upletanje u njegov rad, posebno političko upletanje vlade; ističe ulogu transparentnih postupaka imenovanja tužitelja kao ključnog čimbenika za održavanje povjerenja javnosti u kazneno pravosuđe; osuđuje zlouporabu oprosta i pomilovanja u korist političara jer se time ugrožava načelo jednakosti pred zakonom; ističe svoju zabrinutost zbog opetovanih napada na suce i tužitelje koji provode istaknute političke istrage u vezi sa slučajevima korupcije i zlouporabe ovlasti protiv političkih protivnika;

14. naglašava važnu ulogu nacionalnih sudbenih vijeća u zaštiti neovisnosti pravosuđa jer služe kao zaštitni sloj između pravosuđa i drugih grana vlasti, među ostalim u pogledu pitanja kao što su imenovanja, napredovanje i upravljanje pravosudnim sustavom;

15. ističe da bi, ako postoje sudbena vijeća, njihov sastav i funkcioniranje trebali biti u skladu sa standardima koje su uspostavili Venecijanska komisija i Vijeće Europe, uključujući zahtjev prema koje se vijeće mora sastojati isključivo od sudaca ili prema kojem, ako se miješa s osobama koje nisu suci, znatnu većinu članova trebaju činiti suci koje biraju njihovi kolege, dok se članovi koji nisu suci mogu imenovati transparentnim demokratskim postupcima kako bi se osigurali pluralizam i legitimitet te da izvršna vlast ne može provoditi diskrecijsku kontrolu nad imenovanjima kako bi se osigurala neovisnost i spriječio neprimjeren utjecaj, što je podržao Sud Europske unije;

16. pozdravlja procjenu poduzetih reformi koju je Komisija iznijela u izvješću i napominje da su određene države članice ostvarile napredak i da poduzimaju zakonodavne inicijative za jačanje neovisnosti i djelotvornosti sudbenih vijeća, ako postoje;

17. naglašava da djelotvoran i funkcionalan pravosudni sustav u državama članicama iziskuje neovisne odvjetničke komore i odvjetnike koji mogu slobodno vršiti svoju dužnost bez neprimjerenog pritiska ili upletanja, s obzirom na njihovu ključnu ulogu u zaštiti vladavine prava i temeljnih prava i sloboda; nadalje, naglašava da je nužno potpuno poštovanje temeljnih načela odvjetništva, koja uključuju povjerljivost između odvjetnika i klijenta;

18. žali zbog činjenice da i dalje postoji zabrinutost u pogledu razina plaća sudaca i sudskog osoblja u nekoliko država članica, zbog čega radna mjesta nisu privlačna pa ih je teško popuniti;

19. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog rastućeg trenda strukturnog preispitivanja uloge i legitimiteta neovisnog pravosuđa, čime se

osporava pravilno funkcioniranje pravosudnog sustava kao takvog, te naglašava da je neovisnost pravosuđa preduvjet za legitimitet pravosudnog tijela, izvršivost sudskih odluka i povjerenje javnosti u pravdu; podsjeća da načelo ravnoteže ovlasti podrazumijeva da su sva javna tijela podložna sudskom preispitivanju i te žali zbog diskursa kojima se nastoji narušiti legitimitet sudskog nadzora kao takvog; podsjeća da je kritika sudaca neprihvatljiva ako se njome nastoji spriječiti ili diskreditirati izvršavanje te ustavne funkcije; jasno razlikuje legitimne kritike sudskih odluka i napade na legitimitet nacionalnih i međunarodnih sudova kao institucija; osuđuje svaki izravni ili neizravni pokušaj zastrašivanja ili ometanja sudaca te utjecanja na njih u izvršavanju njihove dužnosti, među ostalim prijetnjom stegovnim postupcima ili javnim napadima kojima se narušava njihov autoritet; ponovno potvrđuje da legitimitet međunarodnih sudova proizlazi iz suverene volji država koje su ih osnovale i iz demokratskih postupaka kojima se regulira izbor sudaca te da je njihova uloga ključna za djelotvornu zaštitu temeljnih prava;

20. poziva Komisiju da pronađe rješenje za problem političkih napada na suce i pravosudnog zastrašivanja te da osigura neovisne pravosudne sustave, što uključuje zaštitu od političkog upletanja; naglašava da znatan broj prijetnji i napada na pravosudne stručnjake, a posebno na odvjetnike[63], predstavlja izravnu prijetnju demokraciji i vladavini prava; poziva države članice da potpišu i ratificiraju Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti odvjetničke profesije i da upotrebljavaju sva primjerena sredstva kako bi osigurale zaštitu i slobodu izražavanja odvjetnika; poziva Komisiju da bez odgode predloži nacrt odluke Vijeća kojom bi se EU-u omogućilo potpisivanje i sklapanje Konvencije te ističe potrebu za brzim dogovorom u vezi s tom odlukom;

21. podsjeća da strukovna udruženja sudaca i tužitelja, zajedno s akterima civilnog društva, imaju važnu ulogu u poticanju vladavine prava na terenu, obrani neovisnosti pravosuđa i doprinosu javnoj raspravi;

22. poziva države članice da se suzdrže od prekomjerne primjene ubrzanih postupaka ili izvanrednih uredaba jer oni negativno utječu na stabilnost i kvalitetu izrade zakonodavstva i demokraciju; poziva države članice da uspostave transparentne zakonodavne postupke nakon sustavnog savjetovanja s različitim dionicima;

23. pozdravlja nacionalne reforme koje su određene države članice poduzele za jačanje neovisnosti pravosuđa i poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da i dalje poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale neovisnost pravosudnih

---

63 Vijeće odvjetničkih komora Europe (CCBE), „CCBE report on threatening behaviour and aggression towards lawyers” (Izvješće CCBE-a o prijetećem ponašanju i agresiji prema odvjetnicima), 2024.

sustava i pristup besplatnoj pravnoj pomoći te tako osigurale jednak pristup pravosuđu;

24. pozdravlja ulogu Europske mreže pučkih pravobranitelja i ističe da bi suradnja trebala nadilaziti razmjenu informacija, posebno sustavnom primjenom postupka upita, čime se nacionalnim uredima pravobranitelja omogućuje da zatraže autoritativne odgovore na razini EU-a ako naiđu na prepreke u primjeni prava EU-a, čime se jača njihov utjecaj u odnosu na nacionalna tijela; žali zbog toga što se u izradi izvješća o vladavini prava ponekad ne provodi savjetovanje s uredima pravobranitelja, unatoč njihovoj ključnoj ulozi u utvrđivanju nedostataka u provedbi prava EU-a; stoga poziva na strukturiranije i dosljednije sudjelovanje nacionalnih pravobranitelja u procesima EU-a u svrhu boljeg utvrđivanja sustavnih problema koji zahvaćaju nekoliko država članica i podupiranja Komisije pri uklanjanju nedostataka u djelotvornoj primjeni prava EU-a;

25. poziva države članice da ojačaju neovisnost nacionalnih nadzornih tijela;

26. poziva EU i njegove države članice da nastave jačati svoju potporu europskim i međunarodnim pravosudnim institucijama, počevši s jačanjem unutarnjih mehanizama pravosudne suradnje koji se temelje na uzajamnom povjerenju između pravosudnih sustava različitih država članica te zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja;

27. pozdravlja reviziju Direktive o pravima žrtava[64] kako bi se otklonili pravni nedostaci, čime bi se osiguralo da žrtve mogu pristupiti pravosuđu i dobiti potporu, uključujući načine preispitivanja odluka u kaznenim postupcima koji se odnose na žrtve, odredbe o potpori i zaštiti žrtava, pristupu naknadi, kao i djelotvorno prikupljanje podataka, bolju raspodjelu resursa za poštovanje prava žrtava kaznenih djela te poštovanje njihove privatnosti i zaštitu njihovih osobnih podataka prilikom prijave kaznenog djela, bez obzira na boravišni status, te kako bi se osiguralo da se osobni podaci ne dijele s počiniteljem;

28. naglašava da je neprovođenje presuda donesenih na državnoj i međunarodnoj razini i dalje sustavan problem u određenim državama članicama, kako je istaknuto u nedavnim nalazima Agencije Europske unije za temeljna prava podnescima dionika; s ozbiljnom zabrinutošću prima na znanje sve veći zaostatak i usporavanje napretka u provedbi vodećih presuda Europskog suda za ljudska prava u cijelom EU-u, što dokazuje činjenica da je 1. siječnja 2025. u

---

64 Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

državama članicama EU-a bilo 650 presuda ESLJP-a čija potpuna provedba još nije ostvarena, u usporedbi sa 624 takvih presuda u siječnju 2024. i 616 prethodne godine; nadalje, napominje da i dalje nije provedeno 45,7 % vodećih presuda koje se odnose na države članice EU-a tijekom proteklih deset godina, u usporedbi s 44 % takvih presuda na kraju 2023. i 40 % na kraju 2022.; nadalje, napominje da je do kraja 2024. prosječno vrijeme za provedbu vodećih presuda ESLJP-a koje se odnose na države članice iznosilo pet godina i četiri mjeseca, u usporedbi s pet godina i dva mjeseca, koliko je to vrijeme iznosilo 2023., te pet godina i jedan mjesec, koliko je to vrijeme iznosilo 2022.; na temelju toga ističe sve gori strukturni manjak usklađenosti[65]; smatra da bi Komisija ozbiljne slučajeve neprovođenja trebala smatrati prioritetnom temom u političkom dijalogu s nacionalnim vladama i parlamentima;

29. ističe ključnu ulogu Suda EU-a u očuvanju vladavine prava u cijelom EU-u; podržava daljnje inicijative za povećanje resursa i kapaciteta Suda EU-a kako bi se mogao djelotvorno suočavati s daljnjim izazovima u području vladavine prava;

30. poziva države članice da brzo provedu neprovedene presude Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava; predlaže da institucije EU-a uspostave odjel za praćenje koji bi se nadovezao na relevantne postojeće strukture i resurse institucija i agencija Unije i prema potrebi ih ojačao, u svrhu praćenja provedbe presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava u vezi s demokracijom, vladavinom prava i temeljnim pravima u EU-u i zemljama kandidatkinjama, te poziva Komisiju da izradi javni pregled stanja ili jednakovrijedan alat za praćenje takve provedbe, da u potpunosti integrira relevantne nalaze u godišnje izvješće o vladavini prava i da sustavno izdaje prilagođene preporuke za pojedine zemlje, s posebnim naglaskom na državama članicama koje opetovano ne provode presude Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; poziva Komisiju da analizira podatke o nepoštovanju stajališta ugovornih tijela UN-a za pojedine zemlje, oslanjajući se na podatke koje su prikupile agencije EU-a, posebno Agencija za temeljna prava; ponavlja da je djelotvorna provedba presuda ključna za jamčenje zaštite temeljnih prava sadržanih u UEU-u, UFEU-u, Povelji i Europskoj konvenciji o ljudskim pravima;

31. poziva Komisiju da odlučnije primjenjuje provedbene instrumente u slučaju ustrajnog neprovođenja, pri čemu treba ocijeniti je li potrebno pokrenuti postupke u skladu s člankom 258. UFEU-a, člankom 260. UFEU-a i, ako je to primjenjivo, proračunskim uvjetovanjem;

32. poziva države članice da donesu mjere kojima će pružiti potporu provedbi s jasnim vremenskim okvirom, odgovornostima i

---

65 Europska mreža za provedbu, Izvješće za 2025.

parlamentarnim nadzorom te da štite neovisnost pravosuđa i osiguraju da nacionalni sudovi mogu neometano i dosljedno primjenjivati sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava i Suda EU-a;

33. podsjeća da je vladavina prava ugrožena kada postoje institucionalne prepreke ili otpor određenih pravosudnih ili upravnih sektora koji nadilaze legitimnu reviziju ili nadzor zbog kojih nije moguća pravilna provedba demokratski donesenih zakona; naglašava da demokratske države moraju osigurati mehanizme za političko i socijalno pomirenje, spriječiti prekomjernu judicijalizaciju političkih sukoba i ojačati demokratski dijalog;

34. ističe da postoji jasna veza između nazadovanja u pogledu vladavine prava i ozbiljnog kršenja temeljnih prava, uključujući nedostatak pravičnog postupka za pritvorenike, zlouporabu istražnog zatvora, poticanje na mržnju u političkom ili institucijskom diskursu i restriktivne mjere usmjerene na organizacije civilnog društva; čvrsto vjeruje da bi Komisija trebala procjenjivati kako države članice rješavaju te slučajeve kršenja načela vladavine prava i temeljnih prava te uložiti veći napor kako bi se osigurao pristupačan, učinkovit i nepristran pravosudni sustav; sa zabrinutošću primjećuje upotrebu izvanrednih pravnih postupaka i izvršnih uredaba za preoblikovanje pravosudnog okruženja izvan opsega uobičajenog parlamentarnog nadzora, što odražava obrasce za koje je prethodno utvrđeno da nisu u skladu s diobom vlasti;

35. poziva Komisiju da se pitanjem zatvorskih uvjeta pozabavi kao pitanjem vladavine prava s obzirom na raširenu prenapučenost, neprimjerene životne uvjete i sve veće stope samoubojstava, kojima se ugrožavaju temeljna prava zatvorenika u zatvorskim sustavima država članica; poziva države članice da poduzmu mjere kako bi osigurale da su uvjeti pritvora u zatvorima, uključujući ustanove za maloljetnike, u skladu sa standardima u području temeljnih prava, rješavanjem problema prenapučenosti, osiguravanjem pristupa zdravstvenoj skrbi i psihološkoj potpori te jačanjem mjera za sprečavanje samoubojstava; pozdravlja inicijative koje su poduzele neke države članice za rješavanje problema prenapučenosti i naglašava potrebu za daljnjim strukturnim mjerama, uključujući dosljedne strategije za smanjenje broja zatvorenika i davanje prednosti mjerama koje ne uključuju oduzimanje slobode i drugim alternativama zatvorskoj kazni;

Okvir za borbu protiv korupcije

36. ponavlja da korupcija predstavlja ozbiljnu prijetnju demokraciji, vladavini prava i pravednom postupanju prema svim građanima, da ugrožava gospodarski razvoj, narušava povjerenje javnosti u institucije i stvara ranjivosti koje vanjski akteri mogu iskoristiti i na nacionalnoj razini i na razini EU-a;

37. žali zbog toga što je povjerenje javnosti u borbu protiv korupcije i dalje nisko, s obzirom na to da dvije trećine Europljana smatra da se slučajevi korupcije na visokoj razini ne rješavaju u dovoljnoj mjeri, da više od polovine smatra da su djelovanja vlade nedjelotvorna te da gotovo polovina sumnja u nepristranu primjenu mjera za borbu protiv korupcije; ističe znatne nedostatke u mehanizmima za prijavljivanje i osvješćivanju javnosti; smatra da je to jasan poziv EU-u da intenzivnije radi na sprečavanju i borbi protiv korupcije;

38. duboko je zabrinut zbog slučajeva korupcije koji su se pojavili u europskim institucijama i naglašava da vladavina prava iziskuje da osobe koje obnašaju javne dužnosti ne mogu djelovati proizvoljno ili zloupotrebljavati svoje ovlasti za osobnu korist; poziva institucije EU-a da u potpunosti primjenjuju načela dobrog upravljanja, uključujući transparentnost, odgovornost i integritet;

39. naglašava da je punopravno članstvo EU-a u GRECO-u, koje nadilazi trenutačni status promatrača, nužno za otklanjanje postojeće asimetrije koja nastaje zbog toga što GRECO ocjenjuje sve države članice EU-a, ali ne i same institucije EU-a, čime se ograničava usklađenost u europskom okviru za integritet; naglašava da se ne može razumno očekivati od Komisije da obavlja samoprocjenu u pogledu integriteta i borbe protiv korupcije i da je mogućnost da se procjena prepusti priznatom i neovisnom vanjskom nadzornom tijelu neophodna kako bi se osigurala vjerodostojnost, transparentnost i povjerenje javnosti; naglašava važnost slanja jasnog političkog signala da su institucije EU-a same podložne istoj razini nadzora i standarda kao i nacionalna tijela; podsjeća da bi se članstvom EU-a u GRECO-u ojačalo usklađivanje pravila, osigurala metodološka dosljednost, poboljšala transparentnost, odgovornost i učinkovitost u upravljanju sredstvima EU-a, zakonodavnom postupku i radu institucija EU-a, uz istodobno jačanje suradnje s državama članicama, zemljama kandidatkinjama i susjednim zemljama u borbi protiv korupcije;

40. poziva Komisiju da brzo zaključi pregovore o punopravnom članstvu EU-a u GRECO-u; napominje da pristupanje EU-u može slijediti dva pravna pristupa, odnosno da EU može podnijeti izravni zahtjev za pristupanje Sporazumu o GRECO-u ili da, jednostavnije, može pristupiti jednoj ili objema konvencijama Vijeća Europe o borbi protiv korupcije (ETS br. 173 i/ili 174), što bi automatski podrazumijevalo članstvo u GRECO-u; stoga poziva Komisiju da bez odgode pokrene najučinkovitiji zakoniti postupak za punopravno članstvo u GRECO-u i da osigura da godišnjim izvješćem o vladavini prava također budu obuhvaćene institucije EU-a;

41. potiče države članice da potpuno provedu sve preporuke GRECO-a Vijeća Europe;

42. poziva države članice da objave, donesu, ažuriraju, prate, provedu i

revidiraju svoje nacionalne strategije za sprečavanje i borbu protiv korupcije, utvrde ciljeve, prioritete i odgovarajuće mjere te sredstva za postizanje tih ciljeva kako bi osigurale uključivanje borbe protiv korupcije u sve relevantne sektore politike;

43. priznaje ključnu ulogu Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) u zaštiti vladavine prava i borbi protiv korupcije u EU-u, kao i u učinkovitoj zaštiti financijskih interesa Unije od kriminalnih aktivnosti; poziva Komisiju da u narednim izvješćima pomno prati razinu suradnje država članica sudionica s EPPO-om te da u slučaju nedostatne suradnje u potpunosti iskoristi svoje alate; podržava jačanje ovlasti EPPO-a u pogledu praćenja, koordinacije i djelovanja u svrhu jačanja njegova kapaciteta za istragu i kazneni progon slučajeva korupcije u državama članicama; poziva Komisiju da ubrza reviziju Uredbe o EPPO-u kako bi se poboljšala operativna suradnja i potpora za analizu podataka između EPPO-a i Europola; potiče sve države članice koje to još nisu učinile da se pridruže EPPO-u kako bi se poboljšala učinkovitost borbe protiv korupcije, posebno u pogledu zaštite sredstava EU-a;

44. poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, kao i institucije, tijela, urede i agencije EU-a, da uspostave ili ojačaju preventivne mjere protiv korupcije, kao što su specijalizirane i neovisne institucije za borbu protiv korupcije, transparentno upravljanje sredstvima EU-a, ojačana ili pravilna provedba zahtjeva u pogledu transparentnosti u donošenju odluka, kao što su registri lobista i obveze izvješćivanja o političkom financiranju, osiguravanje visoke razine transparentnosti u relevantnim područjima politika EU-a, kodeksi ponašanja za javne dužnosnike, obvezne imovinske kartice i njihova provjera, sustavi ranog upozoravanja te jasna pravila o sukobu interesa i praksama „kružnih vrata”;

45. poziva sve institucije, tijela, urede i agencije EU-a da ojačaju svoje mjere borbe protiv korupcije u pogledu otkrivanja slučajeva sukoba interesa i postupanja u tim slučajevima, otvorenog pristupa informacijama, kao i pravila kojima se uređuje interakcija institucija, tijela, ureda i agencija EU-a s privatnim sektorom;

46. poziva agencije, urede i institucije EU-a, kao što su Europol, Eurojust, Europski revizorski sud, EPPO i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), da poboljšaju svoju suradnju, posebno preispitivanjem i jačanjem strukture EU-a za borbu protiv prijevara, među ostalim osiguravanjem odgovarajućih resursa OLAF-u, kako bi se osiguralo djelotvornije otkrivanje, sprečavanje i kazneni progon kršenja vladavine prava koji izravno ili neizravno utječu na financijske interese Unije;

47. poziva na jačanje preventivnih mjera protiv praksi „kružnih vrata” u pravosudnim sustavima, posebno u zemljama kandidatkinjama i

potencijalnim kandidatkinjama, kako bi se suce i tužitelje spriječilo da zauzmu vladina i politička stajališta koja bi mogla dovesti do sukoba interesa te naštetiti integritetu i nepristranosti pravosudnog sustava;

48. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog stanja u nekim državama članicama u kojima su specijalizirana tijela za borbu protiv korupcije ukinuta, apsorbirana u manje neovisne strukture ili su njihove nadležnosti preraspodijeljene na načine kojima se smanjuje njihova neovisnost ili omogućuje da se tužiteljske ili policijske ovlasti koriste u političke svrhe; napominje da su ta kretanja dovela do naglog smanjenja broja istraga i kaznenih progona slučajeva korupcije, uključujući slučajeve na visokoj razini, te su ugrozila učinkovitost nacionalnih okvira za borbu protiv korupcije, što je vidljivo iz nedavnih stručnih analiza; ističe da je služba tužiteljstva ključan element koji državama članicama omogućuje borbu protiv kriminala i korupcije; žali zbog svakog uplitanja vlade ili politike u kaznene istrage, uključujući korupciju i povezana kaznena djela;

49. poziva države članice da zajamče neovisnost, nepristranost, specijalizaciju i odgovarajuće resurse stegovnih odbora, službi tužiteljstva, agencija za borbu protiv korupcije i pravosuđa, u skladu s obvezama iz Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC) i GRECO-a;

50. pozdravlja novu Direktivu o borbi protiv korupcije kojom se ažurira i jača pravni okvir EU-a u skladu s UNCAC-om; posebno pozdravlja usklađivanje definicije najtežih kaznenih djela korupcije na razini EU-a, uključujući mita u javnom i privatnom sektoru, pronevjeru, trgovanje utjecajem, ometanje pravde, nezakonito bogaćenje, prikrivanje i tešku zlouporabu javne funkcije; podsjeća da je kazneno djelo zlouporabe položaja i drugih sličnih kaznenih djela obuhvaćeno područjem primjene Direktive, da čini sastavni dio regulatornog okvira za borbu protiv korupcije i transparentnost te da je u suprotnosti s međunarodnim konvencijama o borbi protiv korupcije; pozdravlja postroživanje kaznenih sankcija za fizičke i pravne osobe, što uključuje kaznu zatvora od barem tri do pet godina, zabranu obavljanja javne dužnosti i isključenje iz pristupa javnom financiranju te novčane kazne za poduzeća na temelju prometa; prima na znanje ojačana pravila o nadležnosti, koja omogućuju državama članicama kazneni progon određenih kaznenih djela počinjenih u inozemstvu; pozdravlja poboljšanje preventivnog okvira, uključujući obvezu uspostave tijela ili organizacijskih jedinica ili tijela namijenjenih za borbu protiv korupcije, redovitu provedbu procjena rizika i osiguravanje zaštite zviždača i osoba koje surađuju u kaznenom postupku; ističe da se u Direktivi o borbi protiv korupcije naglašava da bi se, uz potpuno poštovanje svih relevantnih pravila u nacionalnim ustavima, ustavnim načelima i zakonima, neopravdanom zaštitom pojedinaca, posebno javnih dužnosnika, od odgovornosti za kaznena djela korupcije moglo narušiti povjerenje javnosti na način

koji nije u skladu s ciljevima te direktive; nadalje naglašava da bi države članice trebale imati uspostavljen sustav za bilježenje, izradu i pružanje anonimiziranih statističkih podataka o broju pomilovanja povezanih s osuđujućim presudama u vezi s člancima 7., 8., 9. i 10. Direktive; potiče sve države članice da brzo i u potpunosti provedu Direktivu o borbi protiv korupcije;

51. naglašava da vladavina prava zahtijeva da javni dužnosnici, u institucijama EU-a i u državama članicama, djeluju transparentno i u javnom interesu, bez zlouporabe ovlasti ili proizvoljnog donošenja odluka; poziva države članice te zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da promiču kulturu integriteta u vidu redovitih edukacija službenika javnih tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnih tijela u području borbe protiv korupcije te aktivnog uključivanja civilnog društva;

52. ističe da su sloboda informiranja i pristup informacijama od javnog interesa temeljno pravo i ključan element transparentnosti, demokratske odgovornosti i borbe protiv korupcije; napominje da je to područje sustavno obuhvaćeno izvješćem Komisije o vladavini prava, uključujući neopravdana ograničenja, kašnjenja ili prepreke pristupu javnim informacijama; poziva države članice da zajamče pravodoban, djelotvoran i nediskriminirajući pristup informacijama koje posjeduju javna tijela te da se suzdrže od zakonodavnih ili administrativnih mjera kojima se ograničava transparentnost ili ometa nadzor javnosti ako te mjere nisu u skladu s Poveljom EU-a o temeljnim pravima;

53. izražava zabrinutost zbog toga što su reforme kaznenog prava kojima su smanjene sankcije i rokovi zastare za kaznena djela povezana s korupcijom dovele do prekida stotine slučajeva povezanih s korupcijom, uključujući slučajeve teških kaznenih djela, slabljenja odvraćajućeg učinka, poticanja ozračja nekažnjavanja i narušenog povjerenja u javne institucije;

54. napominje da u Mađarskoj koncentracija utjecaja izvršne vlasti nad tužiteljima, zajedno sa zakonodavnim reformama kojima se omogućuju zatvaranje slučajeva korupcije i manje kazne, odgovara obrascima sustavnog nazadovanja koje je prethodno utvrdio Parlament u kontekstu postupka u skladu s člankom 7. UEU-a;

55. potiče države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da osiguraju brze, temeljite i nepristrane istrage slučajeva korupcije, s posebnim naglaskom na slučajevima koji uključuju visoke dužnosnike, kako bi se zaštitila vladavina prava, očuvalo povjerenje javnosti i osigurala odgovornost na svim razinama vlasti; nadalje poziva države članice da u razumnom roku poduzmu daljnje mjere u vezi s takvim slučajevima kako se među građanima ne bi poticao osjećaj nekažnjivosti;

56. poziva države članice da usklade svoje pravne odredbe o kaznenoj odgovornosti visokih dužnosnika, kako je definirano u Direktivi o borbi protiv korupcije, te da smanje pravne i postupovne prepreke koje pravosudnim tijelima onemogućuju brzo razmatranje relevantnih predmeta;

57. poziva Komisiju da sustavno izvještava o rezultatima istraga, optužnica i pravomoćnih presuda u slučajevima korupcije na visokoj razini u svakoj državi članici te da ih razlikuje; nadalje poziva Komisiju da utvrdi slučajeve trajnog nekažnjavanja kao strukturne slabosti sa znatnim posljedicama za zaštitu proračuna EU-a te da te zaključke uključi u poglavlje o borbi protiv korupcije u izvješću o vladavini prava;

58. prepoznaje ključnu ulogu zviždača u otkrivanju korupcije i promicanju transparentnosti u javnom i privatnom sektoru; naglašava da je potrebno osigurati njihovu djelotvornu zaštitu od odmazde i uznemiravanja; poziva na daljnje osnaživanje neovisnih i autonomnih tijela za zaštitu zviždača te na njihovu integraciju u šire nacionalne okvire za borbu protiv korupcije; potiče države članice i zemlje kandidatkinje da zaštite i dodatno ojačaju zaštitu zviždača i novinara koji izvješćuju o korupciji ili lošem upravljanju sredstvima EU-a osiguravanjem povjerljivih kanala za izvješćivanje, učinkovitih pravnih sredstava protiv odmazde te zaštite istraživačkog novinarstva i slobode izražavanja; poziva na uvođenje posebnih otegotnih okolnosti u kazneno pravo za kaznena djela počinjena protiv novinara ako su takva djela počinjena zbog njihovih profesionalnih aktivnosti ili povezana s njima;

Zaštita novinara te pluralizam i sloboda medija

59. navodi da su ubojstva istraživačkih novinara izravan napad na vladavinu prava jer se time građanima i institucijama otežava da osobe na vlasti pozovu na odgovornost, ali je također riječ o jednom od najekstremnijih oblika cenzure, koji izravno prijeti slobodi izražavanja i funkcioniranju demokratskih institucija; naglašava da prijetnje, uznemiravanje i kampanje protiv novinara, uključujući politički motivirane kampanje, imaju odvraćajući učinak na istraživačko novinarstvo te da je nužno odmah provesti temeljitu, neovisnu i djelotvornu istragu svih takvih slučajeva;

60. snažno osuđuje nadzor novinara, posebno špijunskim softverom, uključujući slučaj Paragon Graphite, kao i napade na novinare i aktere civilnog društva u nekoliko država članica, koji predstavljaju kršenje slobode izražavanja i slobode medija te ugrožavaju načela demokracije; ističe važnost zaštite novinara i povjerljivosti njihove komunikacije od svih oblika nezakonitog ili proizvoljnog nadzora; pozdravlja nastojanja da se ojačaju zaštitne mjere protiv takvih praksi; naglašava potrebu za jačanjem postojećih zaštitnih mjera, uključujući sudsko preispitivanje, procjene nužnosti i

proporcionalnosti te učinkovite mehanizme pravne zaštite, kao i provedbu prava EU-a;

61. i dalje je zabrinut zbog ograničenog daljnjeg postupanja Komisije na temelju preporuka Istražnog odbora Parlamenta u vezi s uporabom Pegasusa i sličnog špijunskog softvera, smatra da bi se potpunom i pravodobnom provedbom preporuka znatno ojačala sposobnost EU-a za sprečavanje zlouporaba i poštovanje temeljnih prava; poziva Komisiju da izvijesti Parlament, točnije njegov Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (LIBE), o konkretnom stanju provedbe tih preporuka; poziva Komisiju da u svojem budućem izvješću o vladavini prava prida pozornost pitanju upotrebe špijunskog softvera protiv novinara jer to izravno utječe na slobodu medija, medijski pluralizam i sigurnost novinara; uviđa da su, nakon što je na razini EU-a izražena zabrinutost, određene države članice uvele reforme namijenjene poboljšanju nadzora, transparentnosti i odgovornosti u upotrebi tehnologija nadzora;

62. sa zabrinutošću primjećuje upotrebu sve nametljivijih tehnologija nadzora, uključujući alate koji se temelje na umjetnoj inteligenciji, posebno u slučajevima kad njihovo uvođenje može nerazmjerno utjecati na temeljna prava, kao što su privatnost, sloboda okupljanja ili sloboda medija; naglašava da tehnologije nadzora koje se temelje na umjetnoj inteligenciji, uključujući biometrijske sustave kao što je prepoznavanje lica, predstavljaju visok rizik za poštovanje temeljnih prava te da, ako se upotrebljavaju, moraju podlijegati prethodnom sudskom odobrenju i transparentnom nadzoru; poziva Komisiju da procijeni predstavljaju li nacionalne prakse koje uključuju biometrijski nadzor ili opsežno prikupljanje podataka sustavne rizike za vladavinu prava;

63. izražava duboku zabrinutost zbog sve bolje dokumentiranih navoda o nezakonitom nadzoru i špijunaži usmjerenoj na institucije EU-a; naglašava da bi takve prakse, ako se potvrde, predstavljale ozbiljnu prijetnju vladavini prava, diobi vlasti, demokratskom nadzoru i integritetu postupaka donošenja odluka na razini EU-a:

64. podsjeća da uvođenje špijunskog softvera, s obzirom na njegovu vrlo nametljivu prirodu, predstavlja ozbiljno zadiranje u temeljna prava, potkopava uzajamno povjerenje među državama članicama i može narušiti funkcioniranje jedinstvenog tržišta i politika EU-a; poziva na potpunu transparentnost, učinkovit i neovisan nadzor nad takvim praksama i konkretne korektivne mjere, među ostalim na razini EU-a, kako bi se osigurala odgovornost; ponavlja da se nadzor mora provoditi u skladu sa zakonom, služiti legitimnom cilju, biti strogo nužan i razmjeran te podlijegati snažnim zaštitnim mjerama; ističe da svaka zloupotreba alata za nadzor dokazana u skladu s propisanim postupkom mora imati konkretne posljedice u okviru pravnih i proračunskih instrumenata EU-a;

65. i dalje je duboko zabrinut zbog toga što je vlasništvo nad medijima, javno ili privatno, u mnogim državama članicama te zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama i dalje vrlo koncentrirano, što predstavlja rizik u smislu raznolikosti informacija i stajališta; izražava zabrinutost zbog sve većeg političkog upletanja u upravljanje i zapošljavanje osoblja u javnim medijima, čime se narušava njihova neovisnost i pluralizam; naglašava demokratsku važnost neovisnih i dobro financiranih javnih medija; poziva države članice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da donesu zakonodavne okvire za sprečavanje horizontalne koncentracije, da osiguraju transparentnost vlasništva i upravljanja, među ostalim putem registara javnog vlasništva, da zajamče transparentnu dodjelu javnih sredstava te da uspostave neovisne mehanizme nadzora i usklađenosti kako bi se zaštitila uredničke i novinarska neovisnost te uloga medija kao javnog nadzornika;

66. osuđuje svako neopravdano političko uplitanje u upravljanje javnim medijima i sa zabrinutošću primjećuje strukturne reforme u određenim državama članicama kojima se povećava politički utjecaj na postupke imenovanja i razrješenja, kao i upotrebu oglašavanja pod kontrolom države, regulatorna tijela pod političkim utjecajem i konsolidaciju medija u provladine konglomerate, čime se narušava medijski pluralizam i ograničava pristup neovisnim informacijama; poziva države članice da osiguraju transparentne, otvorene, učinkovite i nediskriminirajuće postupke imenovanja za upravljačka tijela, na temelju unaprijed utvrđenih objektivnih i razmjernih kriterija, u skladu s člankom 5. Europskog akta o slobodi medija, te potiče Komisiju da pomno prati nacionalne reforme koje mogu ugroziti medijski pluralizam i neovisnost javnih medija; naglašava da su neovisni i pouzdani mediji, uključujući javne medije bez političke kontrole, neophodni za demokratsku odgovornost jer građanima omogućuju nadzor nad osobama na vlasti te otkrivanje korupcije i zlouporabe položaja;

67. podsjeća da su internetske platforme kao što su Instagram, TikTok i X značajan izvor vijesti, posebno za mlade; izražava zabrinutost zbog toga što sustavi za preporučivanje mogu povećati polarizirajući sadržaj i stvoriti informacijske zatvorene sustave istomišljenika, što predstavlja ozbiljan rizik za demokratsku raspravu i medijski pluralizam; poziva Komisiju da osigura učinkovitu provedbu Akta o digitalnim uslugama[66], posebno u pogledu obveza platformi da ublaže sistemske rizike za medijski pluralizam i građanski diskurs;

68. pozdravlja inicijative za promicanje slobodnih, neovisnih i pluralističkih medija, kao što je Europski akt o slobodi medija

---

66 Uredba (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) (SL L 277, 27.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(EMFA); međutim, žali zbog toga što je u većini država članica Europski akt o slobodi medija i dalje daleko od djelotvorne provedbe; poziva države članice da odmah ispune svoje obveze kako bi osigurale njegovu brzu i potpunu provedbu, uključujući transparentnost u raspodjeli državnog oglašavanja na internetu i izvan njega te zaštitu medijskog pluralizma i uredničke neovisnosti; poziva Komisiju da pruži potporu državama članicama u prenošenju Europskog akta o slobodi medija u nacionalno pravo, da prati njegovu provedbu i da razmotri postupke zbog povrede ako obveze nisu ispunjene; poziva Komisiju da aktivno pomaže državama članicama u primjeni Europskog akta o slobodi medija, među ostalim donošenjem smjernica za tumačenje kada je to potrebno, te da pomno prati njegovu učinkovitu provedbu, posebno u državama članicama u kojima su neovisni izvori izrazili zabrinutost u pogledu slobode medija; naglašava da novinari i dionici već imaju pravo pozvati se na predmetnu uredbu pred nacionalnim sudovima i sudovima EU-a, s obzirom na njezinu izravnu primjenjivost;

69. poziva države članice i zemlje kandidatkinje da osiguraju zaštitu novinara i drugih medijskih djelatnika u EU-u u skladu s preporukama Komisije (EU) 2021/1534[67] i (EU) 2022/758[68]; naglašava da zaštita novinara mora obuhvaćati ne samo učinkovite mjere fizičke sigurnosti, već i zaštitne mjere protiv prijetnji, uznemiravanja i digitalnih napada na internetu, kao i pristup informacijama bez nepotrebnih prepreka;

70. osuđuje govor mržnje, na internetu i izvan njega, uključujući u tradicionalnim medijima, na društvenim medijima i na javnim mjestima, jer predstavlja ozbiljnu prijetnju demokraciji i vladavini prava; poziva na snažniju provedbu propisa o medijima kako bi se zaštitilo raznoliko i uključivo medijsko okruženje; ističe da javne osobe moraju služiti kao primjer u osiguravanju rasprave utemeljene na poštovanju; podsjeća da je sloboda izražavanja temeljno pravo i da se ne bi smjela neopravdano ograničavati; naglašava da se sloboda izražavanja ne smije koristiti za opravdavanje govora mržnje ili zločina iz mržnje; poziva države članice da stave izvan snage ili izmijene zakonodavstvo koje nije u skladu s europskim i međunarodnim standardima u pogledu slobode izražavanja i javne rasprave;

71. podsjeća da je sloboda izražavanja temelj demokratskih društava i

---

67 Preporuka Komisije (EU) 2021/1534 od 16. rujna 2021. o jamčenju zaštite, sigurnosti i jačanja položaja novinara i drugih medijskih djelatnika u Europskoj uniji (SL L 331, 20.9.2021., str. 8., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1534/oj).

68 Preporuka Komisije (EU) 2022/758 od 27. travnja 2022. o zaštiti novinara i boraca za ljudska prava uključenih u javno sudjelovanje od očito neosnovanih ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe protiv javnog sudjelovanja”) (SL L 138, 17.5.2022., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj).

temeljni element vladavine prava; sa zabrinutošću prima na znanje povećanje broja administrativnih kaznenih mjera usmjerenih protiv pripadnika akademske zajednice, novinara i boraca za ljudska prava;

72. poziva države članice da u potpunosti i pravodobno provedu Direktivu protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja[69] i Preporuku Komisije (EU) 2022/758; potiče države članice da ne prenesu samo minimalne propisane zahtjeve, već da donesu sveobuhvatne nacionalne mjere protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja kako bi zaštitile novinare i druge mete od zastrašivanja, klevete ili ograničenja u obavljanju njihova zanimanja;

73. preporučuje da države članice pri prenošenju Direktive prošire njezinu primjenu na nacionalne slučajeve, s obzirom na to da se većina strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja odvija na nacionalnoj razini; potiče uspostavu mehanizama ranog odbacivanja, učinkovitih pravila o prijenosu troškova, odvraćajućih sankcija protiv zlonamjernih stranaka u sporu i snažnih mjera potpore za pogođene novinare i druge mete;

74. poziva Komisiju da hitno razmotri prijedloge ili dopunske instrumente za rješavanje pitanja strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja koje nisu obuhvaćene postojećim okvirom EU-a te da istraži izmjene kojima se područje primjene Direktive proširuje izvan prekograničnih slučajeva, osiguravajući visoku i ujednačenu razinu zaštite u čitavom EU-u;

75. poziva Komisiju da procijeni jesu li sankcije EU-a u svrhu borbe protiv dezinformacija u skladu sa zahtjevom proporcionalnosti u skladu s pravom EU-a i člankom 11. Povelje, uz potpuno priznavanje legitimnog cilja donošenja politika za rješavanje problema dezinformacija i manipulacije informacijama; smatra da se, prije nego što Vijeće primijeni takve mjere, mora zajamčiti pravo na saslušanje i odgovarajuće pravne zaštitne mjere, posebno ako postoji rizik od ugrožavanja prava građana EU-a, osobito novinara;

76. potiče države članice da osiguraju da manjine mogu učinkovito sudjelovati u medijima i pristupiti im te da osiguraju da audiovizualne medijske usluge ne sadržavaju poticanje na nasilje ili mržnju prema manjinama;

77. poziva države članice da uspostave okvire kojima se ljudima jamči sloboda traženja, primanja i širenja informacija te da osiguraju da nacionalni koordinatori u skladu s Aktom o digitalnim uslugama

---

69 Direktiva (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka („strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja”) (SL L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

mogu u potpunosti ispuniti svoju ulogu u olakšavanju razmjene informacija i suradnje u čitavom EU-u; naglašava važnost pravodobne i učinkovite provedbe Akta o digitalnim uslugama kako bi se osiguralo sigurno, transparentno i odgovorno internetsko okruženje; poziva države članice da osiguraju da se prenošenjem Direktive (EU) 2016/343 o pretpostavci nedužnosti u potpunosti poštuje sloboda izražavanja i informiranja zajamčena člankom 10. Europske konvencije o ljudskim pravima i člankom 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima te da se ne uvode ograničenja izvješćivanja o pitanjima od javnog interesa;

78. podsjeća na važnost praćenja velikih internetskih platformi i provedbe Akta o digitalnim uslugama, uključujući istrage algoritamske manipulacije, umnožavanja govora mržnje, političke propagande ili nedostatka nadzora; naglašava važnost transparentnosti algoritama platformi, neovisnih revizija i mehanizama za provjeru činjenica za borbu protiv dezinformacija te naglašava da bi te mjere trebalo dopuniti zajamčenim pristupom informacijama i promicanjem medijske pismenosti među svim građanima;

79. naglašava da dezinformacije i manipulacija informacijama velikih razmjera, kojima sve više doprinose napredni sustavi umjetne inteligencije, predstavljaju ozbiljan rizik za vladavinu prava i demokratske procese; poziva Komisiju i države članice da u potpunosti provedu Akt o digitalnim uslugama i Akt o umjetnoj inteligenciji[70] kako bi zajamčile transparentnost, odgovornost i djelotvorno ublažavanje sustavnih rizika za vladavinu prava koji se temelje na umjetnoj inteligenciji, posebno u kontekstu izbora;

Prostor za djelovanje civilnog društva

80. naglašava ključnu ulogu snažnog i neometanog civilnog društva, uključujući organizacije na lokalnoj razini i razini zajednice, sindikate, skupine aktivista, borce za ljudska prava i nevladine organizacije, kao i neovisna tijela i pravobranitelje, u promicanju i podupiranju demokracije, jednakosti, vladavine prava i temeljnih prava te u jamčenju odgovornosti državnih i privatnih aktera u okviru njihove uloge nadzornika; podsjeća da u tom kontekstu Komisija priznaje da u nekim državama članicama i dalje postoje prepreke stvaranju okruženja pogodnog za rad aktera civilnog društva, kao i potrebu za dodatnim mjerama za njih, kao što su namjensko osposobljavanje, podizanje razine osviještenosti i mehanizmi zaštite;

---

[70] Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji) (SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

potiče Komisiju da uloži veće napore u jačanje zaštite svih tih aktera i da zajamči uvjete potrebne za učinkovito obavljanje njihovih aktivnosti; podsjeća da im je potrebno sigurno, poticajno i povoljno okruženje; potiče angažman i sudjelovanje građana u demokratskim procesima;

81. prepoznaje ulogu civilnog društva i nevladinih organizacija u zaštiti manjina i borbi protiv diskriminacije te poziva na pravičan i ravnopravan pristup potpori;

82. ponovno ističe važnost opsežnog savjetovanja prilikom izrade izvješća o vladavini prava; poziva Komisiju da prednost dâ provjerama na licu mjesta u državama članicama, koje omogućuju sveobuhvatniju i kontekstualnu procjenu stanja;

83. ističe važnost dinamičnog prostora za djelovanje civilnog društva i prava na mirno okupljanje i slobodu udruživanja u čitavom EU-u, naglašavajući da su ta prava, zaštićena međunarodnim pravom i Poveljom, ključna za demokraciju i odgovornost vlade; napominje da je u nekim državama članicama potrebno dodatno ojačati te slobode; poziva države članice da zajamče zaštitu slobode okupljanja za sve te da zajamče sigurno, poticajno i pravno sigurno okruženje za njezino ostvarivanje, u skladu s pravom EU-a te europskim i međunarodnim standardima u području ljudskih prava; sa zabrinutošću primjećuje sve veća ograničenja koja utječu na prostor za djelovanje civilnog društva u nekoliko država članica, uključujući prekomjerno administrativno opterećenje, kampanje ocrnjivanja i ograničenja pristupa resursima, što stvara odvraćajući učinak i ugrožava civilno društvo u vršenju uloge nadzornika;

84. ističe kritike Vijeća Europe, Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj, Ujedinjenih naroda i organizacija civilnog društva u pogledu određenih zakona, uključujući relevantno zakonodavstvo u području sigurnosti, koji ne ispunjavaju zahtjev proporcionalnosti, što može oslabiti pravne zaštitne mjere i biti u suprotnosti s međunarodnim obvezama u području ljudskih prava; poziva države članice da ne donose zakone ili prakse kojima se preventivno ograničava pravo na mirno okupljanje, uključujući nametanje sankcija ili kazni sudionicima mirnih prosvjeda bez sudskog nadzora; podsjeća države članice da zakoni i prakse koji se odnose na okupljanja i prosvjede uvijek moraju biti u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava, što se među ostalim može postići odgovarajućim osposobljavanjem službenika za izvršavanje zakonodavstva u području ljudskih prava i upravljanja masama; potiče države članice da uvedu odgovarajuće postupke ili mehanizme za evidentiranje provjera identiteta te poziva države članice da objave podatke o ozljedama i smrtnim slučajevima tijekom prosvjeda kako bi se povećala transparentnost i odgovornost tijela za izvršavanje zakonodavstva;

85. prima na znanje Strategiju EU-a za civilno društvo i mjere za jačanje zaštite, sudjelovanja i održivog financiranja, uključujući Platformu civilnog društva, centar znanja o prostoru za građansko djelovanje i dodatne alate za zaštitu;

86. poziva države članice i Komisiju da nastave poboljšavati pravno i regulatorno okruženje za civilna društva te da istodobno osiguraju da su sva ograničenja financiranja i aktivnosti udruga jasno opravdana, razmjerna i potpuno usklađena s pravom EU-a i europskim standardima u području ljudskih prava, među ostalim Europskom konvencijom o ljudskim pravima;

87. izražava duboku zabrinutost zbog sužavanja prostora za djelovanje civilnog društva i sve većeg progona organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u EU-u, posebno onih koji se bave borbom protiv rasizma, klimatskom pravdom, pravima LGBTIQ+ osoba, pravima žena, migracijama, uključujući humanitarnu pomoć i pomoć osobama u nevolji na moru, kao i borbom protiv korupcije; potiče Komisiju da sustavno prati stanje tih organizacija u svojim izvješćima o vladavini prava jer sužavanje prostora za djelovanje civilnog društva predstavlja strukturni problem u pogledu vladavine prava; poziva države članice da pruže djelotvornu zaštitu borcima za ljudska prava, uključujući mehanizme za brzi odgovor na prijetnje;

88. izražava zabrinutost zbog ustavnih izmjena kojima se ugrožavaju pravna sigurnost i nadređenost prava EU-a;

89. osuđuje prekomjernu i rutinsku primjenu ubrzanih zakonodavnih postupaka u Mađarskoj, u kojima se znatan udio zakona donosi bez odgovarajućeg savjetovanja, čime se narušavaju načela bolje izrade zakonodavstva, transparentnosti, uključivosti i demokratskog nadzora;

90. potiče države članice da osiguraju uravnotežen okvir kojim se podupiru odgovornost i transparentnost za sve subjekte koji žele utjecati na javnu politiku, istodobno omogućujući civilnom društvu da djeluje slobodno, sigurno i učinkovito; izražava zabrinutost zbog sve većih pravnih i financijskih ograničenja, kampanja ocrnjivanja i kriminalizacije organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava, uključujući neopravdanu kriminalizaciju aktivnosti civilnog društva; poziva države članice da se suzdrže od nerazmjernih ograničenja slobode okupljanja i udruživanja; ponovno ističe važnost potpune provedbe Direktive protiv strateških tužbi usmjerenih protiv javnog djelovanja i Preporuke Komisije (EU) 2022/758 za zaštitu organizacija civilnog društva; naglašava da zahtjevi u pogledu izvješćivanja za nevladine organizacije ne smiju nadilaziti zahtjeve koji su nužno potrebni i razmjerni za konkretne ciljeve koji se žele postići;

91. naglašava da su transparentnost i odgovornost pri korištenju

sredstava EU-a ključne sastavnice vladavine prava; naglašava da bi trebalo uspostaviti obveze u pogledu izvješćivanja i transparentnosti kako bi se zajamčilo da se novac EU-a dobro troši, izbjegavajući pritom nepotrebna opterećenja za organizacije; smatra da postojeće zakonodavstvo EU-a o nadzoru, dužnoj pažnji i transparentnosti predstavlja čvrstu osnovu te naglašava da bi EU trebao ostati spreman preispitati i ojačati okvir ako se utvrde nedostaci; poziva države članice i Komisiju da osiguraju dodjelu odgovarajućih i održivih financijskih sredstava organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava, u skladu s jasnim kriterijima prihvatljivosti i mehanizmima nadzora koji bi u potpunosti bili u skladu s postojećim pravilima o transparentnosti, odgovornosti i potrošnji, posebno u kontekstu sužavanja prostora za djelovanje civilnog društva i povećanja administrativnog opterećenja; u tom pogledu smatra da bi Komisija i države članice trebale osigurati odgovarajuće i dosljedno financiranje, usklađeno s njihovim ciljevima, za aktere koji rade na promicanju temeljnih prava, demokracije i vladavine prava te naglašava da pristup financiranju EU-a mora biti pravedan, transparentan i nediskriminirajući; podsjeća da se odluke o financiranju moraju temeljiti na nepristranim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima, u skladu s Ugovorima i Financijskom uredbom, čime se osiguravaju dobro financijsko upravljanje i zaštita financijskih interesa EU-a;

92. naglašava važnost akademske slobode kao sastavnog aspekta vladavine prava i potiče države članice da zaštite sveučilišta od neprimjerenog političkog utjecaja ili kontrole nad akademskim upravljanjem te da osiguraju institucionalnu autonomiju; potiče države članice da potiču kulturu vladavine prava provedbom kampanja za podizanje razine osviještenosti, informativnih inicijativa i drugih mjera usmjerenih na promicanje demokratskih vrijednosti i načela;

Temeljna prava, ravnopravnost i nediskriminacija

93. naglašava da zaštita i promicanje temeljnih prava predstavljaju temeljni stup vladavine prava i ključnu obvezu svih država članica u skladu s člankom 2. UEU-a; ističe da je potrebno osigurati jednaku zaštitu tih prava za sve osobe bez diskriminacije transparentnim zakonodavnim postupcima, djelotvornim pravnim lijekovima i mehanizmima neovisnog nadzora; ističe da se vladavina prava i temeljna prava međusobno nadopunjuju te da kršenja vladavine prava izravno ugrožavaju uživanje temeljnih prava;

94. naglašava da se svako ograničenje temeljnih prava i sloboda mora biti u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje i osuđuje zakonodavnu praksu koja dovodi do prekomjerne složenosti, pravne nesigurnosti ili nerazumljivosti za građane;

95. naglašava da pravnim okvirima država članica moraju biti zajamčeni

jednakost pred zakonom i pravo na nediskriminaciju, uključujući u sudskim postupcima; poziva Komisiju da odlučno djeluje u slučajevima neusklađenosti; naglašava da sve mjere koje utječu na slobodno kretanje osoba, prava boravka ili spajanje obitelji moraju biti u skladu s primjenjivim pravom EU-a i Poveljom, uključujući načelo nediskriminacije utvrđeno u njezinu članku 21.;

96. podsjeća da su djelotvoran pristup socijalnoj zaštiti, primjereni minimalni dohodak i nediskriminirajuće javne usluge neophodni za jednako ostvarivanje prava; poziva Komisiju da razmotri kako socijalna isključenost, ekstremno siromaštvo i nedostatak stanovanja ometaju učinkovit pristup pravosuđu i praktično uživanje prava;

97. pozdravlja Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030. kao ključni okvir za promicanje ravnopravnosti i nediskriminacije diljem EU-a, posebno poboljšanom provedbom prava EU-a o ravnopravnosti, zaštitom i sigurnošću osoba i aktivista iz zajednice LGBTIQ+, jačanjem mehanizama praćenja i odgovornosti, podizanjem razine osviještenosti i osposobljavanjem ključnih stručnjaka; potiče Komisiju da predstavi prijedlog kojim bi se na razini EU-a uvela obvezujuća zabrana postupaka konverzije u svim državama članicama;

98. ozbiljno je zabrinut zbog diskriminirajućih mjera uvedenih u nekim državama članicama pod izlikom borbe protiv takozvane LGBTIQ propagande i rodne ideologije; podsjeća na mišljenje nezavisne odvjetnice u predmetu C-769/22[71], u kojem je zaključila da takvo zakonodavstvo, ako nije objektivno, znanstveno i proporcionalno opravdano, nije u skladu s pravom EU-a i Poveljom; ističe da se tim mjerama jača stigmatizacija, zadire u zabranu diskriminacije, slobodu izražavanja i informiranja te krši privatni i obiteljski život i ljudsko dostojanstvo te da se ne mogu opravdati razlozima koje je iznijela država članica; naglašava da sustavna diskriminacija LGBTIQ+ osoba dovodi u pitanje vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a i utječe na pravni poredak EU-a u cjelini; naglašava da Komisija mora djelovati brzo i odlučno kada države članice zaobilaze pravo EU-a, posebno Povelju o temeljnim pravima, među ostalim ubrzanim postupcima zbog povrede prava i privremenim mjerama; osuđuje diskriminirajuće ustavne reforme koje utječu na rodnu ravnopravnost i prava LGBTIQ+ osoba;

99. žali zbog nedostatka napretka u politikama jednakosti i nediskriminacije u nekim državama članicama i trajnih nedostataka u provedbi postojećeg antidiskriminacijskog zakonodavstva EU-a; ističe da je intersekcijska diskriminacija pojedinaca koji pripadaju više ranjivih skupina i dalje problem u nekoliko država članica, s različitim stupnjevima pravnog priznavanja i zaštite, te da nije

---

71 Mišljenje nezavisne odvjetnice Ćapeta od 5. lipnja 2025., ECLI:EU:C:2025:408.

dovoljno obuhvaćena postojećim okvirima EU-a za ravnopravnost i nediskriminaciju; potiče Vijeće da bez odgode postigne dogovor o horizontalnoj direktivi o suzbijanju diskriminacije; poziva EU da nastavi djelovati protiv diskriminacije i zločina iz mržnje usmjerenih protiv LGBTIQ+ osoba, žena, maloljetnika, osoba s invaliditetom, starijih osoba, migranata i pripadnika manjina kako bi se žrtvama osigurao učinkovit pristup pravosuđu i pravnim lijekovima;

100. poziva sve države članice da zaštite prava LGBTIQ+ osoba potpuno u skladu s pravom EU-a, Poveljom i relevantnom sudskom praksom Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava; podsjeća da u nekoliko država članica i dalje postoje pravne prepreke prekograničnom priznavanju istospolnih partnerstava ili istospolnog roditeljstva, čime se krše načela slobodnog kretanja i nediskriminacije; poziva Komisiju da pomno prati usklađenost država članica sa sudskom praksom Suda Europske unije, posebno s presudama u predmetima C-673/16[72] i C-713/23[73], te da, ako je to potrebno, pokrene postupke zbog povrede prava; pozdravlja prijedlog Komisije o priznavanju roditeljstva i poziva Vijeće da ga brzo usvoji, u najboljem interesu djeteta i u cilju osiguravanja pravne sigurnosti u čitavom EU-u;

101. poziva sve države članice da uvedu pravno priznavanje istospolnih partnerstava, u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava;

102. naglašava da nedostatak pristupačnih postupaka pravnog priznavanja roda predstavlja kršenje temeljnih prava; poziva sve države članice da zajamče pravno priznavanje rodnog identiteta na temelju samoodređenja, osiguraju uzajamno prekogranično priznavanje i zaštite osobne podatke, u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava;

103. izražava zabrinutost zbog porasta svih oblika vjerske mržnje, rasizma, ksenofobije i drugih oblika diskriminacije diljem EU-a; poziva države članice da osiguraju jednaku zaštitu svih manjina pred zakonom;

104. izražava duboku zabrinutost zbog sve većih razina antisemitizma u EU-u i primjećuje da mnogi Židovi prijavljuju antisemitsko neprijateljstvo na internetu i izvan njega, što utječe na njihov svakodnevni život i osjećaj sigurnosti; poziva države članice da poduzmu učinkovite mjere za rješavanje i sprečavanje antisemitskih

---

72 Presuda Suda (veliko vijeće) od 5. lipnja 2018., Relu Adrian Coman i dr. protiv Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne, ECLI:EU:C:2018:385.

73 Presuda Suda (veliko vijeće) od 25. studenoga 2025., Jakub Cupriak-Trojan i Mateusz Trojan protiv Wojewoda Mazowiecki, ECLI:EU:C:2025:917.

činova i retorike;

105. izražava duboku zabrinutost zbog sve većih razina islamofobije i mržnje prema muslimanima u EU-u, napominjući da se mnogi muslimani u svakodnevnom životu suočavaju s rasizmom, zločinima iz mržnje, uznemiravanjem i diskriminirajućim praksama; poziva države članice da poduzmu učinkovite mjere za sprečavanje i rješavanje takvih činova i retorike;

106. osuđuje slučajeve zločina iz mržnje i govora mržnje na internetu i izvan njega potaknute bilo kakvim osnovama za diskriminaciju; poziva Komisiju i države članice da donesu i provedu učinkovite mjere za borbu protiv svih oblika rasizma, uz potpuno uključivanje civilnog društva i doprinos relevantnih dionika, kao što je Agencija EU-a za temeljna prava; poziva na jačanje prevencije, istrage, kaznenog progona i potpore žrtvama, uz puno sudjelovanje civilnog društva i tijela za ravnopravnost; ističe nedostatak sveobuhvatnog zakonodavstva EU-a i poziva na uključivanje govora mržnje i zločina iz mržnje u kaznena djela u EU-u u skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a, među ostalim kad se temelje na seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu ili izražavanju;

107. zabrinut je zbog zaostataka u zaštiti prava pripadnika manjina, koji se sve više zanemaruju; poziva države članice da osiguraju da njihovi pravni okviri i politike ne dovode do diskriminacije; podsjeća na prijedlog Parlamenta da se zaštita prava manjina uključi u izvješće o vladavini prava i poziva Komisiju da predloži mjere EU-a za zaštitu prava manjina i jezičnih prava, među ostalim pristupanjem EU-a Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina i Europskoj povelji o regionalnim ili manjinskim jezicima;

108. ističe raširenu diskriminaciju s kojom se suočavaju romske zajednice, uključujući antiromizam, segregaciju u stanovanju, obrazovanju i pristupu uslugama te sekuritizacijske prakse; poziva na ciljane mjere, snažnije mehanizme praćenja i odgovornosti te smisleno sudjelovanje romskog civilnog društva, među ostalim u procesima pristupanja EU-u;

109. poziva Komisiju da se uhvati u koštac s rasnom i etničkom diskriminacijom, uključujući rasno profiliranje, u kontekstu procjene vladavine prava, među ostalim učinkovitim istragama, prikupljanjem i objavljivanjem raščlanjenih podataka u skladu sa standardima u području temeljnih prava te uključivanjem civilnog društva; ističe važnost rješavanja problema diskriminacije na intersekcijskoj osnovi unutar sveobuhvatnog okvira temeljnih prava;

110. poziva na uvođenje učinkovitih zaštitnih mjera kako bi se osigurao siguran internetski prostor i suzbila mržnja, diskriminacija i dezinformacije; naglašava potrebu za potpunom primjenom Akta o

digitalnim uslugama, Akta o digitalnim tržištima[74], Akta o umjetnoj inteligenciji, Direktive protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja i Europskog akta o slobodi medija koja se temelji na pravima;

111. ističe da nedostatak napretka prema uspostavi usluga u zajednici za osobe s invaliditetom izaziva ozbiljnu zabrinutost u pogledu ispunjenja obveza u području temeljnih prava;

112. ponavlja obvezu država članica da poštuju pravo EU-a i međunarodno pravo u području migracija i azila na kopnu i moru; poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se migracijske politike i politike azila, uključujući pakt o migracijama i azilu, provode u potpunosti u skladu s Poveljom, načelom nevraćanja i načelom podjele odgovornosti kako bi se osiguralo poštovanje prava ljudi na azil i međunarodnu zaštitu;

113. poziva države članice da provode migracijske politike i politike azila potpuno u skladu s Ugovorima, Poveljom i primjenjivim međunarodnim pravom; naglašava da sve osobe na području EU-a imaju pravo na poštovanje ljudskog dostojanstva, da ne smiju biti podvrgnute nečovječnom ili ponižavajućem postupanju te da su jednake pred zakonom bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, uključujući državljanstvo ili migracijski status;

114. smatra da zaključci Agencije EU-a za temeljna prava i sudska praksa Suda Europske unije pružaju pouzdanu osnovu za tumačenje članka 2. UEU-a i područja primjene prava iz Povelje;

115. pozdravlja odluku Komisije da ustraje na prijedlogu direktive o jednakom postupanju[75] i apelira na Vijeće da dovrši postupak i donese direktivu bez daljnje odgode te pritom napominje da je direktiva neophodna za otklanjanje postojećih nedostataka u području zaštite od diskriminacije u EU-u;

116. poziva Komisiju i države članice da poduzmu učinkovite mjere protiv rodno uvjetovanog nasilja, na internetu i izvan njega, uključujući njegovo dodavanje na popis „područja kriminaliteta u EU-u”; poziva na donošenje zakonodavnog prijedloga EU-a o borbi protiv silovanja kako je definirano nedostatkom pristanka, potpunu provedbu pravila EU-a o nasilju nad ženama i ratifikaciju Istanbulske konvencije u svim državama članicama; izražava zabrinutost zbog

---

74 Uredba (EU) 2022/1925 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2022. o pravednim tržištima s mogućnošću neograničenog tržišnog natjecanja u digitalnom sektoru i izmjeni direktiva (EU) 2019/1937 i (EU) 2020/1828 (Akt o digitalnim tržištima) (SL L 265, 12.10.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

75 Prijedlog direktive Vijeća o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju (COM(2008)0426).

antirodnih pokreta i dezinformacija kojima se ugrožava rodna ravnopravnost;

117. ponavlja svoj poziv da se pristup sigurnom i zakonitom pobačaju uvrsti u Povelju Europske unije o temeljnim pravima; ističe da su spolno i reproduktivno zdravlje i prava sastavni dio ravnopravnosti i borbe protiv rodno uvjetovanog nasilja;

Vladavina prava i proračun EU-a

118. zabrinut je zbog izvješća organizacija civilnog društva u kojima se navodi da su određena kršenja vladavine prava i temeljnih prava možda povezana s upotrebom nekih sredstava EU-a u nekim državama članicama; poziva komisiju da temeljito istraži dolazi li do takvog kršenja u okviru programa ili projekata koje financira EU i, ako se takvo kršenje utvrdi, da smatra relevantne uvjete koji omogućuju provedbu i ključne etape Mehanizma za oporavak i otpornost neispunjenima; nadalje poziva Komisiju da u svoje godišnje izvješće o vladavini prava uključi preporuke za rješavanje tih kršenja te da, ako nedostaci i dalje postoje, obustavi daljnja plaćanja dok se utvrđeni nedostaci ne otklone;

119. poziva Komisiju i države članice da ojačaju mehanizme neovisnog praćenja mjera koje financira EU, među ostalim procjenama učinka na pravna i temeljna prava i neovisnim evaluacijama uz sudjelovanje civilnog društva, uz istodobnu zaštitu učinkovitog pristupa pravosuđu, kako bi se osigurala usklađenost s pravom EU-a i Poveljom; potiče dodjelu odgovarajućih sredstava za potporu takvom praćenju;

120. naglašava da je zaštita vladavine prava neophodna za zaštitu financijskih interesa Unije; ističe da su neovisni pravosudni sustavi, djelotvorni okviri za borbu protiv korupcije i transparentni administrativni postupci ključni kako bi se osiguralo da se financijska sredstva EU-a dodjeljuju i troše te da se njima upravlja u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja; poziva na odgovarajuće financiranje tijela kao što su Ured europskog javnog tužitelja i OLAF kako bi se osigurala njihova sposobnost za učinkovitu istragu, kazneni progon i privođenje pravdi kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, s obzirom na njihov učinak na vladavinu prava;

121. naglašava potrebu za jačanjem sinergija između različitih alata vladavine prava i njihove povezanosti s proračunom EU-a te za jačanjem veza između preporuka koje se odnose na najtrajnija kršenja u godišnjem izvješću o vladavini prava i proračunskih alata; žali zbog nedostatka pojedinosti u Izvješću o vladavini prava za 2025. o tome kako se uspostavlja ta veza, posebno u njegovim preporukama;

122. ustraje u tome da se mjere potrebne za oslobađanje sredstava EU-a,

kako su definirane relevantnim odlukama donesenima u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama, Uredbom o Mehanizmu za oporavak i otpornost[76] i Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, moraju dosljedno ocjenjivati kao dio istog, jedinstvenog i usklađenog skupa instrumenata te da se plaćanja ne bi trebala izvršavati sve dok postoje nedostaci; ustraje u tome da bi također trebalo uzeti u obzir svako nazadovanje i riješiti taj problem kako bi se spriječila pojava sličnih situacija ili daljnje nazadovanje u budućnosti; poziva Komisiju da osigura da takve procjene ostanu strogo nepristrane, da ne uključuju instrumentalizaciju i da se temelje isključivo na usklađenosti sa standardima u području vladavine prava; podsjeća da bi se svaki prijedlog za ukidanje proračunskih mjera trebao temeljiti na pouzdanim, sveobuhvatnim i ažuriranim informacijama u skladu s mišljenjem nezavisne odvjetnice u predmetu C-225/24[77], u kojem je istaknuto da bi svaki uvjet za isplatu trebao biti objavljen kako bi se osigurala transparentnost i odgovornost; napominje da Komisijino godišnje izvješće o vladavini prava predstavlja ključnu činjeničnu osnovu za utvrđivanje sustavnih problema koji mogu utjecati na pravilno izvršenje proračuna EU-a; poziva Komisiju da utvrdi i objavi jasne i detaljne kriterije za procjenu utjecaja koji nedostaci u pogledu vladavine prava imaju na proračun, među ostalim za prekide, obustave i reprogramiranje financiranja sredstvima EU-a, te da osigura pravodobno i neselektivno donošenje odluka u svim državama članicama;

123. ponavlja da je mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava sastavni dio paketa instrumenata Unije za financijsko upravljanje; podsjeća da je Uredba o uvjetovanosti ključan alat za zaštitu financijskih interesa EU-a od povreda vladavine prava i da bi se trebala primjenjivati kad god su ispunjeni njezini pravni uvjeti u cijelom proračunu EU-a; poziva na dosljednu, učinkovitu, pravodobnu i nepristranu primjenu Uredbe o uvjetovanosti, uključujući proaktivnu primjenu njezina članka 6. stavka 4., ako je to opravdano, uz poštovanje načela proporcionalnosti; žali zbog Komisijina tumačenja da bi se Uredba o uvjetovanosti trebala upotrebljavati samo kao krajnja mjera;

124. poziva Komisiju da pojasni što predstavlja dovoljno izravnu vezu između povreda načela vladavine prava i financijskih interesa EU-a te da uspostavi jasne, objektivne i predvidljive kriterije za procjenu učinkovitosti proračunskih i korektivnih mjera, kako je zatražio Europski revizorski sud; poziva Komisiju da u svojem izvješću o

---

76 Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i odgovornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

77 Mišljenje nezavisne odvjetnice Ćapeta od 12. veljače 2026., predmet C-225/24 *Europski parlament protiv Europske komisije*, ECLI:EU:C:2026:88.

vladavini prava navede je li primjena Uredbe o uvjetovanosti opravdana ozbiljnim rizicima ili povredama utvrđenim u državama članicama te da preporuke za pojedine zemlje koje se odnose na najtrajnija kršenja u državama članicama pretoči u konkretne ključne etape koje države članice trebaju provesti i koje, ako je to primjenjivo, služe kao dokaz kojim se opravdava aktivacija Uredbe o uvjetovanosti;

125. poziva Komisiju i Vijeće da poduzmu hitne i potpuno transparentne mjere u slučajevima u kojima se utvrdi veza između povrede načela vladavine prava ili ozbiljnog rizika od povrede tih načela i rizika za proračun EU-a, a dotična država članica u tom pogledu propusti učinkovito, održivo i pravodobno riješiti situaciju;

126. potiče Komisiju da poduzme daljnje mjere u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava u slučaju Mađarske u pogledu drugih povreda vladavine prava, kao što su one povezane s pravosuđem; ističe da slabljenje pravosudnog sustava te neovisnosti i nepristranosti javne uprave i neopravdana koncentracija dobavljača u postupcima javne nabave predstavljaju sistemske rizike za vladavinu prava koji ugrožavaju dobro financijsko upravljanje; naglašava da kršenje pravila, manipulacija njima ili favoriziranje u pozivima na podnošenje ponuda i prijavama koji uključuju financijska sredstva EU-a, kao i administrativno uznemiravanje kojim se krši načelo jednakog postupanja s lokalnim i regionalnim vlastima, poduzećima ili drugim krajnjim primateljima i korisnicima, te njihov pristup sredstvima EU-a, kao i javnu nabavu, revizijska tijela, zaštitne mjere protiv korupcije ili kontrolne sustave, predstavljaju izravne rizike za proračun EU-a i iziskuju dosljednu i strogu primjenu načela uvjetovanosti;

127. podsjeća da krajnji primatelji ili korisnici sredstava EU-a koji nisu državna tijela ne bi trebali trpjeti negativne posljedice zbog problema koje uzrokuju nacionalna tijela u slučajevima u kojima se poduzimaju proračunske mjere; ponavlja svoj poziv Komisiji da zajamči da krajnji primatelji ili korisnici sredstava EU-a ne budu lišeni tih sredstava, kako je utvrđeno u Uredbi o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; podsjeća na obvezu država članica na koje se primjenjuju mjere u skladu s Uredbom o uvjetovanosti da nastave ispunjavati sve obveze prema krajnjim primateljima ili korisnicima; poziva Komisiju da istraži načine kojima bi se osiguralo da sredstva EU-a dođu do lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva ako dotična vlada ne surađuje u pogledu nedostataka; navodi da je moguće rješenje staviti na raspolaganje odobrena sredstva koja odgovaraju opozivima u okviru režima uvjetovanosti za upotrebu u okviru drugih instrumenata ili programa EU-a koji se provode u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja, posebno onih kojima se doprinosi podupiranju demokracije, civilnog društva, vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a ili borbi protiv korupcije; ističe da se pri takvoj preraspodjeli trebaju potpuno poštovati načela dobrog

financijskog upravljanja i jednakog postupanja;

128. ističe da se provjerljivo poštovanje vladavine prava i Povelje od strane država članica mora smatrati ključnim preduvjetom za primanje sredstava EU-a; ističe da potpuna usklađenost s tim uvjetima mora prethoditi odobrenju svih programa i projekata koje financira EU i koje podnesu javna tijela; poziva Komisiju da osigura da se sve odluke o obustavi, smanjenju ili blokiranju svih isplata ili dijela isplata temelje na jasno definiranim, transparentnim i predvidljivim točkama procjene tijekom izvršenja sredstava EU-a, u skladu s načelom proporcionalnosti i uzimanjem u obzir vrste, trajanja, ozbiljnosti i opsega utvrđene povrede; naglašava da se kontinuirano praćenje mora dopuniti barem redovitim i službeno uspostavljenim periodičnim pregledima, među ostalim godišnjom procjenom usklađenosti koja je izričito povezana sa zaključcima iz izvješća Komisije o vladavini prava, kako bi se zajamčila pravna sigurnost i stvarno preuzimanje odgovornosti za korektivnu mjeru;

129. pozdravlja prijedlog iz prijedloga Komisije za višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034. da se gotovo polovica sredstava uvjetuje poštovanjem vladavine prava i Povelje prije njihova odobrenja jer se time jača sposobnost EU-a da osigura da se financijskim sredstvima EU-a podupiru politike utemeljene na temeljnim pravima i demokratskim načelima; napominje da se u prijedlogu zadržavaju i uvode horizontalni uvjeti za poštovanje načela vladavine prava i Povelje u svim relevantnim programima; smatra da bi se takvim pristupom uvjetovanosti mogla otkloniti zabrinutost u pogledu zaštite krajnjih primatelja ili korisnika, posebno omogućavanjem ponovnog stavljanja na raspolaganje sredstava u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja, osobito instrumenata i programa kojima se doprinosi podupiranju demokracije, civilnog društva, vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a ili borbi protiv korupcije prvenstveno u državi članici u kojoj je došlo do kršenja; sa zabrinutošću primjećuje moguća preklapanja novopredložene uvjetovanosti u predstojećem višegodišnjem financijskom okviru i postojeće Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava; smatra, međutim, da bi horizontalni uvjeti trebali obuhvaćati sve vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a te da bi postupak donošenja odluka trebao biti identičan i dovesti do odluka Komisije; poziva na ujednačen, dosljedan i sveobuhvatan okvir za sve programe EU-a te traži od Komisije da osigura jasne, objektivne i transparentne kriterije za primjenu uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, kao i učinkovitu koordinaciju među različitim instrumentima;

130. zahtijeva da se sredstva koja su suspendirana ili zamrznuta zbog povreda vrijednosti iz članka 2. UEU-a ne smiju ponovno staviti na raspolaganje predmetnim tijelima država članica;

131. napominje da bi se predloženim nacionalnim i regionalnim partnerskim planovima veliki fondovi EU-a konsolidirali u jedinstveni

strateški okvir za svaku državu članicu, zbog čega bi se isplate sve više izvršavale na temelju uspješnosti; nadalje poziva Komisiju da osigura jasne, transparentne i provjerljive kriterije za procjenu postojanja i učinkovitosti „odgovarajućih mehanizama” potrebnih za odobrenje nacionalnih i regionalnih planova, kao preduvjet za njihovu učinkovitu primjenu, kako bi se osigurala pravna sigurnost i usklađenost s vladavinom prava i Poveljom pri provedbi fondova EU-a;

132. naglašava da djelotvorna zaštita proračuna EU-a ovisi i o stabilnim sustavima financijskog upravljanja i kontrole; poziva Komisiju da u svojim godišnjim izvješćima o vladavini prava uzme u obzir procjene relevantnih tijela, ureda i agencija EU-a te nacionalnih revizijskih tijela kako bi se procijenili rizici za fondove EU-a povezani s vladavinom prava; ističe da bi se sustavni nedostaci koje utvrde ta nadzorna tijela trebali na odgovarajući način odražavati u načinu na koji Komisija upotrebljava alate za zaštitu proračuna;

Vladavina prava i dimenzija jedinstvenog tržišta

133. pozdravlja činjenicu da je u izvješće o vladavini prava uključena dimenzija jedinstvenog tržišta jer se time naglašava veza između standardâ u području vladavine prava i općeg zdravlja gospodarskog okruženja EU-a; naglašava da taj pristup pomaže u utvrđivanju strukturnih prepreka koje utječu na poduzeća, radnike i prekograničnu gospodarsku aktivnost, čime se doprinosi predvidljivom, transparentnom i pravednom tržišnom okruženju, u cilju jamčenja zaštite prava, kažnjavanja korupcije i provedbe ugovora; napominje da pravna nesigurnost, proizvoljno donošenje administrativnih odluka i nedosljedna sudska zaštita ugrožavaju gospodarsku predvidljivost i utječu na sposobnost gospodarskih aktera da djeluju na unutarnjem tržištu, kako su istaknuli relevantni dionici s kojima je provedeno savjetovanje za Izvješće o vladavini prava za 2025.; naglašava da su funkcionalan pravosudni sustav, pouzdan okvir za borbu protiv korupcije, medijski pluralizam i učinkovit sustav provjere i ravnoteže neophodni za neometano funkcioniranje jedinstvenog tržišta; naglašava da su pravna sigurnost, poštena i transparentna pravila javne nabave, djelotvorne mjere za borbu protiv korupcije, sloboda medija, uravnotežene demokratske ovlasti te snažna radna i socijalna zaštita ključni pokretači održive konkurentnosti, socijalne kohezije i jedinstvenog tržišta koje dobro funkcionira;

134. predlaže da Komisija nastavi poticati dimenziju jedinstvenog tržišta jer je od ključne važnosti osigurati funkcionalno jedinstveno tržište i otporan demokratski sustav te produbiti suradnju s dionicima i organizacijama civilnog društva, uključujući sindikate, pravosudna udruženja, novinarske organizacije, odvjetničke komore i druge stručne skupine čije je stručno znanje ključno za rano utvrđivanje sistemskih rizika u pogledu vladavine prava u budućim procjenama;

naglašava da Komisija treba poduzeti ciljane mjere kako bi podigla razinu osviještenosti o vladavini prava i potaknula aktere da pruže svoj doprinos u svim državama članicama;

135. pozdravlja činjenicu da je Komisija prepoznala da je poštovanje vladavine prava preduvjet za stabilno i pouzdano ulagačko okruženje; ističe da predvidljivi pravni okviri, nepristrani sudovi i djelotvorni mehanizmi izvršenja dovode do većeg povjerenja ulagača i doprinose održivom gospodarskom rastu čitavog jedinstvenog tržišta;

136. zabrinut je zbog nedostataka utvrđenih u nekoliko država članica, među ostalim u pogledu jednakosti i pravednosti u javnoj nabavi i izravnom sklapanju ugovora; poziva Komisiju da zajamči da se nedostaci utvrđeni u okviru te dimenzije na odgovarajući način obuhvate konkretnim i ciljanim preporukama u njezinu izvješću o vladavini prava;

137. poziva Komisiju i države članice da, u okviru procjene dimenzije jedinstvenog tržišta u izvješću o vladavini prava, pronađu rješenje za strukturne poremećaje u javnoj nabavi i upotrebi sredstava EU-a i nacionalnih sredstava; ističe da su dosljedna provedba pravila EU-a o tržišnom natjecanju, državnim potporama i javnoj nabavi, zajedno s potporom povećanju diversifikacije lokalnih gospodarstava i pravednim pristupom sredstvima, neophodni za pokretanje pozitivnog kruga u kojem otvorena i konkurentna tržišta počivaju na vladavini prava;

138. ističe potrebu za jačanjem Komisijine uporabe analize temeljene na podacima u okviru procjene učinka uvjeta povezanih s vladavinom prava na jedinstveno tržište; napominje da su pouzdani i usporedivi pokazatelji učinkovitosti pravosuđa, rizika od korupcije, administrativne uspješnosti i regulatorne stabilnosti neophodni za utvrđivanje strukturnih nedostataka koji otežavaju gospodarsku aktivnost; potiče Komisiju da uspostavi metodologije utemeljene na dokazima i poveća dostupnost visokokvalitetnih skupova podataka u svrhu povećanja razine detalja u analizi i političke relevantnosti budućih izvješća o vladavini prava;

139. poziva Komisiju da u poglavljima o pojedinačnim zemljama utvrdi one države članice u kojima kašnjenja u pravosuđu, slabo izvršavanje ugovora ili sustavna korupcija stvaraju učinkovite necarinske prepreke za poduzeća iz drugih država članica te da usporedi napredak s utvrđenim pokazateljima uspješnosti; naglašava da se utvrđivanje tih država članica mora temeljiti na transparentnim podacima i metodologijama te da bi trebalo izričito povezati nedostatke u pogledu vladavine prava s gubitkom uloženih sredstava, većim troškovima transakcija i manjim sudjelovanjem malih i srednjih poduzeća na jedinstvenom tržištu;

140. smatra da se izvješće Komisije o vladavini prava temelji na dimenziji

jedinstvenog tržišta, dok su pravosudni sustav, okvir za borbu protiv korupcije, medijski pluralizam i sloboda medija te druga institucionalna pitanja povezana sa sustavom provjere i ravnoteže prepoznati kao ključni stupovi u izvješću; u tom kontekstu ističe važnost rješavanja učinka gospodarske nejednakosti i socijalne isključenosti na demokratsko sudjelovanje i funkcioniranje vladavine prava;

Vladavina prava u središtu procesa proširenja i vanjskog djelovanja EU-a

141. ponavlja da vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a moraju u potpunosti i nedvosmisleno poštovati ne samo sadašnje države članice nego i zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje tijekom cijelog procesa pristupanja, te neprestano nakon toga; naglašava da vjerodostojnost i legitimitet EU-a u procesu proširenja ovisi o osiguravanju da se države članice EU-a i zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje pridržavaju istih visokih standarda u području demokracije, ljudskih prava i vladavine prava te naglašava da dvostruki standardi u tim područjima mogu naštetiti takvoj vjerodostojnosti, legitimitetu i povjerenju u obveze EU-a; naglašava da je faza pristupanja odlučujući trenutak o kojem se ne može pregovarati kako bi se uspostavili čvrsti, nepovratni i održivi temelji za zaštitu vladavine prava, temeljnih prava i demokratskih standarda, koji su temelji za pristupanje EU-u; napominje da i dalje postoje znatni problemi u pogledu praćenja temeljnih prava nacionalnih manjina u zemljama kandidatkinjama;

142. poziva na strogu, kontinuiranu i temeljitu evaluaciju vladavine prava u svim zemljama u procesu pristupanja; potiče Komisiju da pruži jasne, konkretne i mjerljive preporuke o nedostacima i napretku u području vladavine prava te ustraje na potpunoj dosljednosti, komplementarnosti i uzajamnom jačanju izvješća o vladavini prava i izvješća o proširenju kako ne bi došlo do različitih ocjena i kako bi se osigurala usklađena i vjerodostojna politika proširenja;

143. pozdravlja činjenicu da izvješće o vladavini prava sadržava posebna poglavlja o Albaniji, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji; poziva Komisiju da proširi geografsko područje primjene budućih izvješća kako bi se obuhvatile sve zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje te da pruži konkretne i mjerljive preporuke za potporu reformama i osiguravanje poštovanja visokih standarda nakon pristupanja;

144. poziva EU i njegove države članice da pruže snažnu potporu zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama u provedbi njihovih reformi u području demokracije, ljudskih prava i vladavine prava;

145. naglašava da se vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a također

moraju poštovati prilikom dodjele sredstava EU-a zemljama izvan EU-a koje sudjeluju u programima EU-a te tijekom svih daljnjih praćenja upotrebe sredstava; podsjeća da je zaštita tih vrijednosti ključna za osiguravanje dosljednog i dobrog financijskog upravljanja cjelokupnom potrošnjom EU-a, unutar EU-a i u suradnji s trećim zemljama;

146. poziva na dosljednu primjenu načela vladavine prava u svim rashodima EU-a, uključujući vanjsko djelovanje općenito, a posebno pretpristupnu pomoć za zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) III i Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan; naglašava da takva potrošnja mora biti transparentna, utemeljena na dokazima i uspješnosti te popraćena učinkovitim praćenjem i sudskim zaštitnim mjerama, u skladu s vrijednostima EU-a sadržanima u članku 2. UEU-a; poziva na to da se isplate u okviru instrumenta IPA III povežu s konkretnim rezultatima te da se sredstva preraspodijele, obustave ili smanje u slučajevima trajnog nazadovanja u pogledu neovisnosti pravosuđa, napora u borbi protiv korupcije i temeljnih prava;

147. naglašava važnost održavanja međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima kako bi se očuvale univerzalne vrijednosti u skladu s kojima je EU osnovan; upozorava da sve veće prijetnje multilateralnim institucijama, uključujući pokušaje delegitimizacije Međunarodnog suda i Međunarodnog kaznenog suda, te sve veće nepoštovanje međunarodnog prava predstavljaju ozbiljnu prijetnju globalnom poretku utemeljenom na pravilima; žali zbog dosad nezabilježenih prijetnji s kojima se suočava Međunarodni kazneni sud, uključujući sankcije nametnute njegovim sucima i drugim dužnosnicima; poziva na aktiviranje statuta EU-a o blokiranju[78] kako bi se zaštitio Međunarodni kazneni sud te akteri koji surađuju sa sudom i podupiru ga, uključujući organizacije civilnog društva i borce za ljudska prava; poziva EU i njegove države članice te zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje da nastave podupirati Međunarodni kazneni sud i da se koriste svim dostupnim instrumentima za jačanje borbe protiv nekažnjavanja diljem svijeta;

148. ponovno ističe snažnu potporu EU-a Međunarodnom sudu i Međunarodnom kaznenom sudu kao ključnim neovisnim i nepristranim institucijama; podsjeća da je potpuno poštovanje odluka Međunarodnog kaznenog suda, uključujući izvršenje uhidbenih naloga, obveza država članica EU-a; poziva Komisiju da u svojim izvješćima o vladavini prava navede slučajeve neizvršenja uhidbenih naloga Međunarodnog kaznenog suda; potiče države članice da se u

---

78 Uredba Vijeća (EZ) br. 2271/96 od 22. studenoga 1996. o zaštiti od učinaka izvanteritorijalne primjene zakonodavstva koje donese treća zemlja i djelovanja koja se temelje na tom zakonodavstvu ili iz njega proizlaze (SL L 309, 29.11.1996., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

potpunosti pridržavaju presuda međunarodnih sudova i da primjenjuju univerzalnu nadležnost za borbu protiv nekažnjavanja; poziva EU da potakne zemlje koje nisu članice EU-a, uključujući glavne partnere te zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, da postanu stranke Rimskog statuta;

Poboljšanje Komisijina procesa izvješćivanja

149. pozdravlja nastojanja Komisije da poboljša metodologiju izvješća o vladavini prava; poziva Komisiju da u budućim izdanjima definira i objavi jasne i operativne referentne vrijednosti i pokazatelje u okviru svakog stupa te da ih primjenjuje dosljedno i transparentno za sve države članice na način kojim se omogućuje smislena usporedba i osigurava jasnoća u pogledu primijenjenih standarda;

150. potvrđuje da je izvješće Komisije o vladavini prava postalo sveobuhvatnije od njegova začetka 2020.; međutim, žali zbog činjenice da ključni elementi iz rezolucija Parlamenta, uključujući preporuke, upućenih Komisiji i Vijeću u kontekstu izvješćivanja o vladavini prava nisu u potpunosti uzeti u obzir; poziva Komisiju i Vijeće da te preporuke uzmu u obzir;

151. poziva Komisiju da bude transparentnija u pogledu kriterija za odabir informacija koje dobiva od civilnog društva, međunarodnih i nacionalnih tijela i drugih dionika u procesu izvješćivanja, naglašava važnost osiguravanja dosljednosti i jasnoće u pogledu načina na koji se tim informacijama pristupa i načina na koji su one odražene u konačnim poglavljima o pojedinačnim zemljama; napominje da bi, u okviru dostupnih resursa, svim doprinositeljima trebalo pružiti odgovarajuće povratne informacije i informacije o daljnjem postupanju u pogledu upotrebe njihovih doprinosa te ustraje u tome da postupak izvješćivanja bude utemeljen na dokazima, transparentan i nepristran;

152. poziva Komisiju da osigura transparentnu metodologiju za odabir problema u izvješću o vladavini prava tako da definira jasne i ključne kriterije, koji uključuju definiciju „znatnog pomaka”, te zajamči da se novonastali problemi sustavno uzimaju u obzir; potiče Komisiju da se koristi jasnijim jezikom pri procjeni usklađenosti s vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a;

153. poziva Komisiju da u postupku izrade izvješća o vladavini prava nastoji ostvariti snažniju suradnju i da provede prethodno savjetovanje s Parlamentom;

154. naglašava da je Skupina za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava pri Odboru Parlamenta za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove posljednjih godina poslala nekoliko ad hoc izaslanstava te da je u nekoliko slučajeva ocijenjeno da stanje vladavine prava, demokracije i temeljnih prava pokazuje veće nedostatke od onih istaknutih u izvješćima Komisije; smatra da bi

tijekom postupka savjetovanja i kasnijeg sastavljanja izvješća trebalo na odgovarajući način uzeti u obzir praćenje koje provodi navedena skupina; poziva na snažniji i strukturiraniji međuinstitucijski odnos između Parlamenta i Komisije, među ostalim redovitim razmjenama, transparentnim mehanizmima povratnih informacija i pravodobnom integracijom parlamentarnih procjena;

155. ponavlja potrebu za uspostavom sveobuhvatnog međuinstitucijskog mehanizma za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava kojim bi se obuhvatile sve vrijednosti utvrđene u članku 2. UEU-a;

156. smatra da bi Komisija trebala jasnije utvrditi i opisati smjer u kojem ide svaka država članica i zemlja kandidatkinja, uključujući rane znakove upozorenja i prepoznavanje ozbiljnih i sustavnih problema, te naglašava da bi Komisija trebala osigurati dosljednost između utvrđenih problema i preporuka koje iznosi, kao i veću jasnoću i transparentnost o tome kako su dobiveni rezultati tih procjena; poziva Komisiju da pojasni da sustavna, namjerna i ozbiljna kršenja vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a tijekom duljeg razdoblja ugrožavaju strukturne uvjete članstva u Uniji koja se temelji na vladavini prava; naglašava da u takvim okolnostima postoji rizik da države članice ne ispune obveze koje su svojstvene njihovu statusu u skladu s Ugovorima; podsjeća da institucije moraju aktivirati mehanizme predviđene Ugovorima;

157. naglašava da je ključno ne ograničiti procjenu na prethodno utvrđene nedostatke, već sustavno ažurirati analizu kako bi odražavala nova kretanja, nove rizike i nove oblike nazadovanja; naglašava da su upravo zbog toga nužne veća metodološka preciznost i jasnoća kako bi se zajamčilo da preporuke ostanu relevantne, prilagodljive i usklađene sa stvarnim stanjem vladavine prava u svakoj državi članici;

158. poziva Komisiju da donese preporuke koje su operativnije, pri čemu treba jasno razlikovati preporuke koje se odnose na ozbiljna i sustavna pitanja od onih koje se odnose na manje važna pitanja, kako bi se izbjegao rizik od trivijalizacije najozbiljnijih povreda vladavine prava te kako bi se utvrdile konkretne mjere, rokovi i referentne vrijednosti za njihovu provedbu u državama članicama i zemljama kandidatkinjama; naglašava da se preporuke ne bi trebale jednako odnositi na sve države članice, već bi trebale biti razmjerne specifičnoj situaciji u pogledu vladavine prava u svakoj zemlji; navodi da bi preporuke trebale bolje odražavati negativne nalaze u izvješću i biti detaljnije; smatra da bi procjena ispunjavanja prethodnih preporuka trebala biti preciznija i kvalitativnija te da se ne bi trebala oslanjati samo na zakonodavne promjene, već i na provjerljive dokaze o njihovoj provedbi u praksi;

159. poziva Komisiju da osigura da se svim stupovima izvješća o vladavini prava pri izdavanju preporuka prida jednaka pozornost kako bi se

riješili trajni i dobro dokumentirani izazovi te kako bi se zaštitili strukturni aspekti ključni za pravilno funkcioniranje demokratskih sustava, uključujući prostor za građansko djelovanje i temeljna prava;

160. poziva Komisiju da zajamči da se problemi utvrđeni u izvješću o vladavini prava dosljedno pretoče u preporuke; nadalje, poziva Komisiju da osigura da se sa sličnim pitanjima postupa na isti način u svim državama članicama kako nijedna država članica koja se suočava s usporedivim ili ozbiljnijim nedostacima ne bi ostala bez odgovarajućih preporuka;

161. traži od Komisije da ojača mehanizam za praćenje neprovedenih preporuka uvođenjem mjerljivih referentnih vrijednosti, napominjući da se 93 % preporuka ponavlja iz prethodnih godina te da je u 2025. u potpunosti provedeno samo 6 % preporuka[79]; poziva na jačanje upotrebe svih dostupnih provedbenih alata, prema potrebi, uključujući postupke zbog povrede i proračunsku uvjetovanost, kako je predviđeno Financijskom uredbom, Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i Uredbom o zajedničkim odredbama; poziva Komisiju da sustavno primjenjuje ubrzane postupke i zahtjeve za privremene mjere pred Sudom Europske unije u postupcima zbog povrede prava te da pokrene postupke u vezi s neprovedbom presuda Suda Europske unije; sa zabrinutošću napominje da su u najnovijem izvješću samo dvije države članice primile dodatnu preporuku u usporedbi s prethodnim ciklusom izvješćivanja, unatoč činjenici da stanje u području vladavine prava u nekoliko država članica zahtijeva hitno djelovanje, dok u drugim državama članicama zahtijeva hitnu provedbu preporuka;

162. žali zbog činjenice da Mađarska sustavno ne provodi preporuke Komisije, pri čemu od 2022. i dalje uopće nije provela šest preporuka;

163. naglašava da politika navedena u komunikaciji Komisije iz 2022. o provedbi prava EU-a, u kojoj se pojašnjava da postupci zbog povrede prava nisu namijenjeni tome da služe kao mehanizmi za pojedinačnu pravnu zaštitu, ograničava pristup učinkovitim pravnim lijekovima u situacijama trajne ili sustavne neusklađenosti država članica s pravom EU-a, uključujući presude Suda EU-a; poziva Komisiju da svake godine izvješćuje o primjeni i učinkovitosti dostupnih instrumenata za rješavanje kršenja načela vladavine prava u državama članicama; podsjeća na nedavno mišljenje nezavisne odvjetnice Ćapeta u predmetu C-769/22, u kojem je potvrđeno da članak 2. UEU-a može poslužiti kao zasebna pravna osnova za postupke zbog povrede u slučajevima u kojima je negiranje

---

79 Unija za građanske slobode za Europu, „European Commission’s Rule of Law Report 2025 – Gap Analysis” (Izvješće Europske komisije o vladavini prava za 2025. – Analiza nedostataka).

vrijednosti temeljni uzrok drugih povreda prava EU-a; ističe da bi predstojeća presuda u tom predmetu mogla pružiti važnu priliku koju bi Komisija trebala iskoristiti kako bi osigurala sustavnije i pouzdanije postupke zbog povrede prava, podložno konačnoj odluci Suda Europske unije;

164. ističe da sama izrada izvješća o vladavini prava nije dovoljna za jačanje vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a, već bi izvješće trebalo dovesti do konkretnih mjera; naglašava da bi trebalo provoditi sustavno daljnje postupanje po zaključcima godišnjeg izvješća o vladavini prava, ako je to primjereno, upotrebom dostupnih provedbenih instrumenata, u skladu s ovlastima Komisije; poziva na transparentno praćenje usklađenosti država članica s presudama Suda Europske unije i, ako je to potrebno, presudama Europskog suda za ljudska prava, među ostalim uzimanjem u obzir slučajeva trajne neusklađenosti pri primjeni takvih instrumenata;

165. smatra da bi referentne vrijednosti iz izvješća o vladavini prava također trebale obuhvaćati neovisnost i djelotvoran rad ključnih neovisnih i regulatornih tijela; naglašava da ta tijela moraju osigurati na zaslugama utemeljene transparentne i otvorene postupke za imenovanje i razrješenje njihova vodstva;

166. podsjeća na komunikaciju Komisije od 3. travnja 2019. naslovljenu „Daljnje jačanje vladavine prava u Uniji: trenutačno stanje i mogući sljedeći koraci” i komunikaciju od 7. kolovoza 2019. naslovljenu „Jačanje vladavine prava u Uniji – Nacrt za djelovanje”; poziva na ažuriranje tih komunikacija kako bi se uzeli u obzir trenutačni izazovi i osigurala potpuna operacionalizacija;

167. ističe potrebu za procjenom zahtjeva u pogledu ljudskih resursa i kapaciteta s obzirom na poziv na proaktivnije praćenje vladavine prava; naglašava važnost međuresorne koordinacije među relevantnim nadležnim glavnim upravama u Komisiji;

Horizontalne preporuke

168. smatra da bi trebalo ojačati međuinstitucijski dijalog i suradnju u području vladavine prava na razini EU-a; žali zbog toga što su Komisija i Vijeće dosad odbijali ponudu Parlamenta da sklope međuinstitucijski sporazum o demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima; ponovno potvrđuje svoju spremnost da nastavi pregovore o tom sporazumu, naglašavajući dodanu vrijednost strukturiranog i predvidljivog okvira; naglašava da se izostanak djelovanja ne može opravdati argumentom da bi takav sporazum bio prestrog; poziva na pragmatična rješenja za poboljšanje suradnje; poziva Vijeće da svoj dijalog o vladavini prava učini uključivijim pozivanjem predstavnika drugih institucija, kao što su Venecijanska komisija i Parlament; naglašava da učinkovitost proširenog paketa instrumenata EU-a ovisi o dosljednoj i usklađenoj primjeni u svim

institucijama;

169. predlaže da, dok se međuinstitucijskim sporazumom ne uspostavi mehanizam EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava, institucije EU-a dodatno razviju mehanizme za suradnju u tom kontekstu uvođenjem godišnjeg ciklusa o vladavini prava koji je strukturiran u različitim fazama, kojim će se poboljšati kontinuitet, koordinacija i učinak među institucijama te koji će biti osmišljen na način da se omogući njegovo postupno proširenje kako bi se obuhvatile sve vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a, čime bi se osigurao sveobuhvatan i dosljedan pristup njihovoj zaštiti;

170. podsjeća da bi preporuke trebale biti razmjerne utvrđenim izazovima i dovoljno konkretne kako bi se državama članicama omogućilo konkretno i provedivo daljnje postupanje te da bi se trebale sustavno ocjenjivati u narednim izdanjima izvješća; poziva na uravnoteženiji, transparentniji i vjerodostojniji pristup kako bi se osiguralo jednako postupanje i učinkovito daljnje postupanje; naglašava da bi dosljednija primjena pristupa Komisije, posebno izdvajanjem preporuka koje ostaju neprovedene tijekom nekoliko ciklusa, povećala transparentnost, točnost i vjerodostojnost okvira za praćenje;

171. naglašava da bi u budućnosti posebnu pozornost trebalo pridati državama članicama u kojima je Komisija utvrdila slučajeve ozbiljnog i sustavnog kršenja te poziva Komisiju da jasno izdvoji takve slučajeve u svojim preporukama;

172. ponavlja poziv Komisiji da proširi opseg izvješća kako bi se obuhvatili svi aspekti članka 2. UEU-a;

173. potiče Komisiju da u svoja buduća izvješća o vladavini prava uključi stup o civilnom društvu i stup o borbi protiv svih oblika mržnje i diskriminacije, kako je utvrđeno u članku 21. Povelje;

174. poziva Komisiju da u svoja buduća izvješća o vladavini prava uključi zaštitu slobode znanosti i umjetnosti te mjere za borbu protiv dezinformacija na internetskim platformama koje provode domaći ili vanjski akteri u okviru stupa slobode medija; nadalje, poziva Komisiju da uključi evidentiranje i praćenje zločina iz mržnje u stup pravosudnih sustava;

175. ponavlja svoj poziv na šire pokazatelje, kao što su temeljna prava, rodna ravnopravnost, zaštita manjina i ranjivih skupina te poštovanje međunarodnog prava;

176. podsjeća da je zaštita manjina dio kopenhaških kriterija za pristupanje; ističe nedostatak pravnih jamstava na razini EU-a kojima bi se osiguralo da države članice poštuju obveze preuzete tijekom procesa pristupanja povezane sa zaštitom manjina;

177. poziva Komisiju da u okviru stupa provjere i ravnoteže i u poglavljima o pojedinačnim zemljama osigura dosljedniju i sveobuhvatniju procjenu integriteta izbora, koja obuhvaća pravni i institucijski okvir, njegovu praktičnu provedbu i ključne rizike; naglašava potrebu za nadzorom nad korupcijom, zlouporabom državnih sredstava i manipulacijom izborima; poziva na sustavnu suradnju s Venecijanskom komisijom, OESS-om/Uredom za demokratske institucije i ljudska prava i drugim relevantnim međunarodnim tijelima te na to da se njihove preporuke na odgovarajući način uzmu u obzir u procjenama i preporukama za pojedine zemlje u izvješćima o vladavini prava;

178. napominje da se u ažuriranom popisu kriterija za vladavinu prava Venecijanske komisije prepoznaje da umjetna inteligencija i digitalne tehnologije mogu povećati učinkovitost i dostupnost u javnoj upravi i pravosudnim sustavima; istodobno naglašava da, u nedostatku jasne pravne osnove, ljudskog nadzora i snažnih zaštitnih mjera, njihova upotreba od strane javnih tijela može predstavljati znatan rizik za pravnu sigurnost, jednakost pred zakonom, transparentnost i učinkovitu sudsku zaštitu; poziva Komisiju da se uhvati u koštac s tim rizicima te da osigura da se sustavi umjetne inteligencije upotrebljavaju u potpunosti u skladu sa zahtjevima u pogledu vladavine prava, uključujući transparentnost, odgovornost, nediskriminaciju, proporcionalnost i učinkovite pravne lijekove;

179. poziva Komisiju da prilikom izrade izvješća o vladavini prava provodi strukturirani dijalog i opsežno savjetovanje s civilnim društvom i neovisnim nadzornim tijelima i institucijama koje djeluju u područjima demokracije, vladavine prava i temeljnih prava;

180. poziva Komisiju da, umjesto virtualnih posjeta, u državama članicama u najvećoj mogućoj mjeri provodi posjete na licu mjesta jer bi oni mogli dati potpuniju i sveobuhvatniju sliku lokalnog stanja;

181. naglašava ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u funkcioniranju demokracije i kao dijela sustava provjere i ravnoteže na kojem se temelji vladavina prava; uviđa da su lokalne i regionalne vlasti na prvoj liniji jer se izravno suočavaju s izazovima koji mogu utjecati na vladavinu prava i provedivost temeljnih prava; naglašava važnost sprečavanja neopravdanog uplitanja u lokalne i regionalne vlasti i osiguranja njihove autonomije, kako je zaštićena člankom 4. stavkom 2. i člankom 5. stavkom 3. UEU-a, kojima se regionalna i lokalna samouprava priznaje kao dio ustavnog identiteta država članica, te člankom 41. Povelje o pravu na dobru upravu;

182. čvrsto vjeruje da institucije EU-a moraju ispuniti svoje obveze u pogledu vladavine prava i naglašava da je procjena usklađenosti institucija EU-a s vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a, uključujući internu dosljednost Unije u poštovanju tih vrijednosti u svim njezinim politikama i vanjskim djelovanjima, ključna za zaštitu

vjerodostojnosti i legitimiteta EU-a; smatra da institucije EU-a moraju biti primjer u poštovanju najviših standarda vladavine prava; kritizira činjenicu da status vladavine prava na razini EU-a nije obuhvaćen Izvješćem Komisije o vladavini prava za 2025.; traži da se u buduća izvješća o vladavini prava uvrsti posebno poglavlje o poštovanju standarda vladavine prava od strane EU-a, na temelju neovisnog mehanizma preispitivanja;

183. poziva Vijeće da svoj dijalog o vladavini prava, postupak iz članka 7. i provedbu Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava učini potpuno transparentnima, interaktivnima i usmjerenima na rezultate te da među ostalim u tu svrhu iznosi detaljne zaključke i povratne informacije o nalazima Komisije i Parlamenta; žali zbog toga što Vijeće nije uspjelo ostvariti značajan napredak u tekućem postupku iz članka 7. stavka 1. UEU-a i smatra da bi svako daljnje odgađanje djelovanja Vijeća predstavljalo kršenje načela vladavine prava od strane samog Vijeća;

184. potiče Vijeće da zajamči da se saslušanja na temelju članka 7. stavka 1. UEU-a održavaju najmanje jednom tijekom svakog predsjedništva; naglašava, međutim, da se ta minimalna učestalost ne smije tumačiti kao gornja granica niti bi se takva saslušanja trebala svesti na puku formalnost kojom se predsjedništvu omogućava da se svoje odgovornosti riješi održavanjem samo jednog službenog sastanka, bez poduzimanja smislenih daljnjih mjera; poziva Vijeće da nakon svakog saslušanja objavi sveobuhvatne zapisnike te da pruži konkretne preporuke i rokove za njihovu provedbu; ustraje u tome da bi Parlament trebao biti u potpunosti uključen u sve postupke povezane s člankom 7. UEU-a; ističe da, čak i ako izostane jednoglasna odluka, Vijeće i dalje može nastaviti postupak, ponajprije donošenjem konkretnih preporuka za dotičnu državu članicu, posebno Mađarsku, te naglašava da se postupak ne bi smio svesti na periodična saslušanja bez poduzimanja daljnjih bitnih mjera ili konkretnih rezultata;

185. ponavlja zaključke i preporuke iz svoje Rezolucije od 25. studenoga 2025. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Unija; prima na znanje da je Komisija pokrenula postupak zbog povrede protiv Mađarske zbog nepoštovanja nekoliko odredbi Europskog akta o slobodi medija, kao i određenih zahtjeva iz direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama; ističe da je nezavisna odvjetnica Juliane Kokott u svojem mišljenju u predmetu C-829/24, Komisija protiv Mađarske, zaključila da je Mađarska prekršila pravo EU-a donošenjem zakonodavstva o zaštiti nacionalnog suvereniteta, što može ugroziti temeljna načela Unije, posebno u pogledu zaštite od vanjskog političkog uplitanja; ističe da je nezavisna odvjetnica Tamara Ćapeta u svojem mišljenju u predmetu C-225/24, Parlament protiv Komisije, predložila Sudu da

poništi odluku Komisije o ukidanju suspenzije sredstava EU-a Mađarskoj, što izaziva zabrinutost u pogledu usklađenosti s uvjetima vladavine prava;

186. poziva Komisiju da ojača vezu između preventivnih i reaktivnih instrumenata te da iskoristi sve dostupne alate za otklanjanje nedostataka u pogledu vladavine prava, uključujući postupke zbog povrede prava, članak 7. UEU-a, opći mehanizam uvjetovanosti i horizontalne uvjete koji omogućuju provedbu iz Povelje;

187. pozdravlja ažurirani popis kriterija za vladavinu prava koji je donijela Venecijanska komisija te poziva Komisiju i Vijeće da ga potpuno integriraju u svoje postupke donošenja odluka; poziva Komisiju da istraži mogućnosti za bližu suradnju s Vijećem Europe na promicanju pravne stečevine Vijeća Europe i EU-a u području vladavine prava s državama članicama i unutar njih u četiri poglavlja godišnjeg izvješća o vladavini prava;

188. poziva Komisiju da osigura potpunu usklađenost i dosljednost svih instrumenata za izvješćivanje o vladavini prava, uključujući godišnje izvješće o vladavini prava, izvješća o proširenju i preporuke za pojedine zemlje u okviru europskog semestra; naglašava potrebu za jedinstvenom metodologijom i bliskom koordinacijom među glavnim upravama;

189. potiče države članice da promiču kulturu vladavine prava putem kampanja za podizanje razine osviještenosti, informativnih inicijativa i programa građanskog obrazovanja o demokraciji, vladavini prava i temeljnim pravima; ističe mogući učinak pogrešnih informacija i dezinformacija na funkcioniranje demokracije i zaštitu temeljnih prava; potiče države članice da izrade i provode sveobuhvatne programe građanskog obrazovanja kojima se potiče razumijevanje demokratskih institucija, vladavine prava i temeljnih prava među građanima svih dobnih skupina;

190. traži od Komisije da istraži mogućnost da se sva izvješća povezana s vladavinom prava ili temeljnim pravima, kao što su godišnja izvješća o usklađenosti s Poveljom ili izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava, objavljuju u otprilike isto vrijeme kako bi se omogućila rasprava o tim pitanjima; ponavlja da je sličnu mjeru potrebno provesti u području demokracije; potiče Komisiju da osigura opsežno širenje svojih zaključaka u svim državama članicama;

Godišnji ciklus u području vladavine prava

191. naglašava da je EU osmislio sveobuhvatan skup instrumenata za zaštitu vladavine prava; ustraje u tome da su veća komplementarnost između rada svake institucije EU-a i veća odgovornost za provedbu tih instrumenata od ključne važnosti; ističe da neprestano pozivanje na potrebu za novim sredstvima ili dodatnim postupovnim

elementima ne smije služiti kao izgovor za odsustvo djelovanja i ne smije odvraćati od potpune primjene već dostupnih instrumenata; naglašava da vjerodostojnost okvira EU-a za vladavinu prava ne ovisi o povećanju broja mehanizama, već o političkoj volji i operativnoj sposobnosti da se postojeći mehanizmi u potpunosti iskoriste te o tome da same institucije EU-a u potpunosti poštuju i podržavaju vladavinu prava u vlastitom djelovanju;

192. napominje da su prijedlog za integrirani godišnji ciklus u području vladavine prava, koji je predsjednica Komisije spomenula u govoru o stanju Unije 2025., i jačanje veze između proračunskih alata i vladavine prava u višegodišnjem financijskom okviru Komisije za razdoblje 2028. – 2034. elementi usklađeni s prijedlozima Parlamenta i u skladu s potrebom za napretkom u učinkovitoj i dosljednoj provedbi svih postojećih instrumenata te jačanjem suradnje među institucijama EU-a;

193. potiče niz poboljšanja na temelju izvješća Komisije o vladavini prava osmišljenih u svrhu poboljšanja kontinuiteta, koordinacije i učinka godišnjeg ciklusa vladavine prava:

(a) utvrđivanje konkretnog datuma za godišnju objavu izvješća Komisije o vladavini prava, po mogućnosti u lipnju, kako bi se osigurala veća predvidljivost i omogućilo učinkovito planiranje rada Komisije i relevantnih dionika, uz istodobno osiguravanje odgovarajućeg prijelaznog razdoblja kako se ne bi narušio postojeći interni vremenski okvir ciklusa te kako bi se osiguralo očuvanje dovoljno vremena i resursa;

(b) uključivanje upućivanja na međunarodno priznate pokazatelje i usporedive mjerodavne izvore koji omogućuju kvantitativno ocjenjivanje koje se u većoj mjeri temelji na podacima te doprinose većoj transparentnosti, usporedivosti i metodološkoj dosljednosti u svim instrumentima EU-a za praćenje vladavine prava u svoju analizu vladavine prava, kako u opću komunikaciju, tako i u ocjene po državama članicama;

(c) primanje na znanje važnosti Pregleda stanja u području pravosuđa u EU-u kao izvora usporedivih podataka;

(d) zadržavanje nepristranosti u procjeni Komisije i daljnjim mjerama prilikom rješavanja pitanja vladavine prava u državama članicama; osiguravanje nepristranog postupka procjene unutar Komisije, uz uključivanje relevantne glavne uprave u izradu izvješća; jačanje suradnje Komisije s tijelima EU-a i međunarodnim tijelima kako bi joj se omogućilo da procijeni usklađenost s vladavinom prava i njezino poštovanje u samim institucijama EU-a;

(e) osiguravanje jasnog i preciznog formuliranja preporuka;

(f) pojašnjavanje metodologije u skladu s kojom su donesene preporuke;

(g) razlikovanje preporuka koje se odnose na ozbiljne i sustavne zabrinutosti od drugih opažanja, čime se ističu situacije u kojima postoji potencijalna opasnost od teškog i sustavnog kršenja vladavine prava;

(h) povezivanje preporuka za koje je utvrđeno da su ozbiljne i sustavne s oslobađanjem sredstava, pri čemu isplata ovisi o dokazivom napretku koji se provjerava odgovarajućim mehanizmima praćenja; jasno utvrđivanje preporuka koje utječu na financijske interese EU-a i njihovo propisno praćenje u skladu s Uredbom o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i drugim proračunskim instrumentima;

(i) procjenjivanje ne samo stupnja provedbe prethodnih preporuka nego i, ako je to potrebno, izdavanje novih preporuka; neograničavanje evaluacije na mjerenje napretka samo u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu, nego pružanje evaluacije koja odražava ukupni razvoj od objave početne preporuke kako bi se pružila jasna osnova za provedbu;

(j) uključivanje posebnog odjeljka o provedbi presuda Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava u svako poglavlje o vladavini prava;

(k) uključivanje posebnog odjeljka o prenošenju i provedbi zakonodavstva EU-a kada se odnosi na zaštitu vladavine prava u analizu;

194. naglašava da Parlament u kasnijoj fazi ciklusa mora u potpunosti izvršavati svoje ovlasti i nadležnosti koje proizlaze iz Ugovora donošenjem rezolucije koja će predstavljati odgovor na izvješće Komisije o vladavini prava, što bi moglo pružiti konkretnu dodanu vrijednost, te u tu svrhu u pogledu rezolucije Parlamenta predlaže sljedeće:

(a) da se donese najkasnije do ožujka kako bi se osiguralo da se njezin doprinos može na odgovarajući način uzeti u obzir;

(b) da se u okviru rezolucije bolje iskoriste postojeće strukture, osobito Skupine za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, za organizaciju saslušanja i službenih putovanja na temelju pitanja koja je utvrdila Komisija, čime bi se moglo doprinijeti izradi izvješća Komisije;

(c) da se u okviru rezolucije objedine najrelevantniji zaključci koji proizlaze iz izvješća Komisije, aktivnosti praćenja koje obavlja Skupine za praćenje demokracije, vladavine prava i temeljnih prava, godišnjih dijaloga u okviru Vijeća i doprinosa organizacija

civilnog društva;

(d) da se u rezoluciji istaknu najbolji primjeri iz prakse utvrđeni tijekom godišnjeg međuparlamentarnog sastanka s nacionalnim parlamentima u vezi s vladavinom prava u svrhu podupiranja država članica u provedbi konkretnih preporuka;

(e) da se u okviru rezolucije ocijeni provedba prethodnih godišnjih preporuka Komisije tijekom uzastopnih godina, uz utvrđivanje trendova te pozitivnih ili negativnih kretanja;

(f) da se u rezoluciju uključi detaljna analiza svih zemalja za koje je pokrenut postupak iz članka 7. ili u kojima su u izvješću Komisije utvrđeni ozbiljni i sustavni problemi povezani s vladavinom prava;

195. traži od Komisije da u završnoj fazi ciklusa osim godišnjeg izvješća o vladavini prava predstavljenog na plenarnoj sjednici u lipnju također predstavi strukturirano daljnje postupanje u vezi s načinom na koji su rezolucija i preporuke Parlamenta uzete u obzir; nadalje, poziva na posebnu razmjenu mišljenja s Odborom za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove o tom daljnjem postupanju;

196. traži od Vijeća da uzme u obzir nalaze i preporuke navedene u izvješću Komisije o vladavini prava te rezoluciju Parlamenta donesenu kao odgovor na navedeno; naglašava da bi se ti zaključci i preporuke trebali na odgovarajući način odražavati u raspravama Vijeća i daljnjim mjerama te sustavno integrirati u njegovu procjenu tekućih postupaka u skladu s člankom 7. UEU-a;

°

° °

197. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.